Anul II | Arad, Sâmbătă 7 (19) Noembre 1898 | Nr. 210

REDACŢIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2·50; pe 1 lună fl. 1.
N-rul de Duminecă pe an fl. 2.—
Pentru România şi străinătate: pe an 40 franci.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAŢIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERŢIUNILE:
de 1 şir garmond: prima-dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia-oară 4 cr. şi timbru de 30 cr. de fiecare publicaţiune.

Atât **abonamentele** cât şi **inserţiunile** sûnt a se plăti **înainte**.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul II. | Numĕr de Duminecă | Nr. 45.

Biruinţa Românilor.

Nu noi ne lăudăm, ci ei o mărturisesc.

Eată, într'adevĕr, ce scrie „Arad és Vidéke", foaia Ungurilor din comitat:

„Nu ştim până la ce grad au rema surprinşi cei de la comitat în urma resultatului alegerilor, despre care vin ştiri din toate parţile comitatului Aradului, **ştiri cari vestesc de pretutindeni biruinţa Românilor.** Foarte rĕu, dacă cei din fruntea comitatului au rĕmas surprinşi; şi mai rĕu, dacă s'au aşteptat la această *dureroasă înfrîngere.* In casul cel dintâiu sar' dovedi numai că cei de la comitat n'au avut ştire despre pregătirile tainice ale cetei lui Mangra, cea ce e destulă vinovăţie; casul al doilea ar fi însă şi mai mare păcat din partea celor de la comitat, cari ştiind la ce luptă se pregătesc Românii, nu au luat mĕsurile cuvenite pentru întărirea Ungurimei.

„E fapt, că *nimeni na s'a aşteptat la această biruinţă a Românilor. Nici odată* nu s'a întâmplat în comitat ca tabăra valahă fanatică şi duşmană Ungurimei să fi prins curagiu atât de mare ca acum, şi să-şi fi pus în mişcare toate puterile, ear' aparatul administraţiv unguresc de la comitat să fi rĕmas atât de neputincios faţă de Români."

Se înţelege că Ungurii nu s'au aşteptat la aşa bătae. Noi Românii am fost însă siguri de isbândă, căci a trecut vremea când ţeranii nostri ascultau de notari, cari candidau şi alegeau după porunca fişpănească. Aşa am şi ajuns să câştigăm 52 locuri, din cari 25 vechi, ear' 27 nouĕ.

Cât despre „aparatul administraţiv unguresc", foaia ungurească să nu-i bage nici o vină, căci lucrat-au toţi pe capete, şi savîrşit-au toţi călcările de lege cele mai voinice. Dar' bravii nostri ţerani nu s'au dat îndărăt şi numai acolo n'au câştigat unde trebuia să treacă prin baionetele gendarmilor, căci printre baionete s'a trecut pretutindeni.

Astfel „Magyar Állam" (de la 5/17 c.) scrie:

„Valahii au luptat cu mare foc şi au şi învins în multe locuri, ceea ce nici nu e de mirat într'un *comitat atât de păcătos (corupt)*, unde *aparatul* (slujbaşii) *comitatului* e gata a savârşi *cele mai mari muşelii la porunca fişpanului.* La Boroş-Ineu de pildă s'au săvîrşit din partea aparatului fişpănesc cele mai *neruşinate călcări de lege"...*

Şi acesta e adevĕrul: pe alegătorii români i-au deşteptat nu numai glasul fruntaşilor lor, ci şi multele fără de legi săvîrşite zilnic atât de notari şi solgăbirae, cât şi de cei puşi în fruntea comitatului. Românii toţi ştiu de hoţiile lui Krivány, toţi ştiu c. d. fişpan şi cata sa ceruseră nainte cu o lună, şi vor cere earăşi, ca banii orfanilor, mâncaţi de Krivány, să-i plătească comitatul, adecă bieţii ţerani români.

Eată de ce în 23 de cercuri electorale candidaţii stăpânirii au căzut. Şi au căzut nu numai cei Unguri, dar' şi Românii cari nu s'au ruşinat să primească a fi pe aceiaşi listă cu Ungurii. Unde au învins domnii de Unguri, ca la Boroş-Ineu de pildă, au învins numai după ce gendarmii au dus la închisoare pe preot şi pe ţĕranii fruntaşi.

Şi pentru aceste voinicii îi vom trage însă la rĕspundere în casa comitatului, şi arunca-le-vom acolo în faţă toate ticăloşiile, ca ruşinaţi să remână şi de batjocura lumei.

Ear' voue, alegători români, vĕ zicem: Bine v'aţi făcut datoria. Luptă românească aţi purtat. Nainte!

Comitat împotriva rĕsvrătitorilor. Congregaţia comitatului Zemplin a adus o hotărîre, care face pe Unguri şi pe kossuthişti să sbiere din nou. Amintirea şi memoria celor doi rĕsvrătitori a fost nu se poate mai bine tractată şi judecată Prilegiu la asta a dat o hotărîre mai veche a congregaţiei comitatului Zemplin adusă fără învoirea grosului poporaţiei nemaghiare din comitat şi în înţelesul căreia avea să se zugrăvească pe sama salei şedinţelor comitatense chipurile celor doi rĕsvrătitori maghiari: Ràkoczy Ferencz al 2 lea şi pe al lui Kossuth Lajos.

La porunca primită de *sus, fişpanul nu a dus în deplinire hotărîrea congregaţiei*, adecă nu a dus-o aşa cum e obiceiul, ca să se facă sĕ bare atunci când se vor acăţa cele douĕ icoane.

Fişpanul adecă a poruncit unui haiduc ca să agaţe pe Kossuth şi pe Ràkoczy de pereţii salei comitatense.

In urma acestei fapte a fişpanului guresul kossuthist Fejes a tras la rĕspundere pe fişpan, despre care a zis, că nesocoteşte interesele naţiei maghiare şi batjocureşte pe cei doi „viteji". Nemaghiarii au ţinut cu fişpanul şi în şedinţa din urmă a comitatului Zemplin Ungurii kossuthişti pe lângă că nu li-s'a făcut pe voe, dar' au mai păţit şi ruşine.

*

Nemţii în potriva steagului maghiar. *In urma siluirilor fără de sfârşit, stăpânirea e adus lucrurile acolo că astăzi* **chiar şi blaginii Nemţi din Ungaria,** *nemai vorbind de Saşi,* **s'au sculat în potriva celor de la putere şi cer drepturi deopotrivă.**

Nu mai departe decât Duminecа trecută Nemţii, şi anumit Reuniunea slujbaşilor germani de la căile ferate ungare, reuniune care-şi are sediul în Timişoara, a luat parte la slujba dumnezeească sĕvĕrşite pentru odihna sufletului rĕposatei Impĕrătese Elisaveta. Reuniunea slujbaşilor de la trenuri a mers la biserică în frunte **cu steagul nemţesc,** *reuniunei atât de drag La auzul acestei „ştiţări" din partea Nemţilor, căpeteniile de la direcţia trenurilor din Seghedin a poruncit secretarului Erdélyi ca să se ducă la Timişoara şi să lipsească reuniunea de steag, pe care reuniunea* **nu a voit să-l predee,** *deşi de mai multe ori a fost provocată.*

Secretarul Erdèyi a luat streagul Reuniunei **cu puterea,** *după cum e datina ungurească şi l'a dus la Seghedin.*

In urma acestei nelegiuiri Nemţii din Timişoara, deşi slujbaşi ai trenurilor, au protestat şi cer cu tărie, ca să nu li-se calce în picioare drepturile şi să nu li-se nesocotească steagul german.

*

Mărturisiri preţioase. Câte odată se mai găsesc şi între foile maghiare câte una, care să spună unele adevĕruri despre chestiunea naţionalităţilor. In nrul sĕu de Joi foaia „Alkotmány" îşi începe articolul prim cu următoarele cuvinte:

„Presa jidană liberală umple maghiarimea cu adevĕrate grozăvenii îndată ce e vorba de chestiuni naţionaliste, şi în toate chipurile le dă de ştire elementelor naţionalităţilor din patrie, că fiinţa lor e o adevĕrată nenorocire pentru maghiarism şi pentru patrie, veche d'o mie de ani.

Sistemul liberal însă în administraţie, în justiţie îşi ţine de chemare *a face pe maghiari de ură în toate locurile.* Am ajuns acolo, ca să *tremure de frică toată maghiarimea îndată ce e vorba de chestiunea naţionalităţilor.* Li-e frică de ea ca de focul arzĕtor, şi d'abia se află unde şi unde câte un patriot plin de îngrijare, care să spună că chestiunea e primejdioasă, *dar' nu o pricepem*, şi astfel e mai bine să nici nu ne mai îndeletnicim cu ea."

Monumentul Hentzi.

M. Sa Impĕratul-Rege a înaintat ministrului de rĕsboiu *Krieghammer* următoarea poruncă:

„De oarece regularea pieţei Sf. George în Budapesta, unde se află monumentul pe care îl ridicasem soldaţilor căzuţi cu prilegiul apărării cetăţei, trebue să se înceapă în curênd, fiind-că, potrivit voinţei mele, pe acea piaţă va fi aşezat monumentul ce se pune în Budapesta la cale al M. Sale fieertate Impĕrătese-Regine, avênd în vedere păstrarea însemnătăţii plină de pietate a susarătatului monument de rĕsboiu, Mĕ simt îndemnat a orêndui următoarele:

„Monumentul va fi dus în grădina şcoalei de cadeţi din Budapesta, şi după ce va fi restaurat în mod demn, va fi din nou ridicat aşa fel, ca să fie aşezat d'asupra unei cripte, în care se vor pune osĕmintele tuturor celor căzuţi.

„Cu aducerea la îndeplinire vei însărcina pe comandantul corpului 4 de armată şi comandantul general din Budapesta, feldzeugmeisterul prinţ *Lobkovitz.*

„Toate spesele ce vor isvori din lucrările de mai sus, au să fie acoperite din cassa Mea proprie, directorului căreia îi dau cuvenitele îndrumări.

Ministrul de rĕsboiu *Krieghammer*, trimiţênd comandantului *Lobkovitz* această poruncă, o însoţeşte cu următoarele şire:

„Am onoare a aduce la cunoştinţa Ilustrităţii Voastre următoarea preaînaltă poruncă ce mi-a fost adresată (Urmează textul ei).

„Corĕspunzĕtor acestei poruncі preaînalte însărcinez pe Ilustritatea Ta cu aducerea la îndeplinire a transferării monumentului, orênduită preagraţios de către M. Sa.

„Ilustritatea Ta are să aducă îndată la cunoştinţa ofiţerilor subalterui şi soldaţilor marinimoasa hotărîre a supremului nostru comandant-beliduce.

„Monumentul ridicat de către M. Sa ces. şi apost. reg., în recunoştinţa şi mulţămita pentru îndeplinirea eroică a datorinţei soldaţilor cari căzuserĕ apĕrând cu vitejie Buda în 1849, va fi transportat acum pe locul acela, unde va rĕmânea, *atât faţă în faţă cu locul unde s'au petrecut acele fapte voinicesti, precum va si sta d'apururea înaintea ochilor tinerimei militare ca semn şi amintire neperitoare a vitejiei şi credinţei.*

„Soldaţii toţi ai M. Sale vor păstra în amintire plină de recunoştinţă hotărîrea preagraţioasă întotdeauna ca expresiune reînoită a pietăţii şi stimei pentru *virtuţile militărești.*

Foile ungureşti, îndeosebi cele kosuthişte, strigă ca din gura şerpelui împotriva acestei hotărîri, în care vĕd batjocorirea neamului unguresc şi mai ales a „eroilor" maghiari de la 1848 - 1849.

Alegerile din România

Bucureşti, 5/17 Noemvrie.

Intrĕ ziarele de aici este mare discuţie în privinţa resultatului alegerilor comunale. Deşi pretutindeni a rĕuşit guvernul, totuşi unele ziare opositionale scriu despre „înfrângerea" liberalilor-naţionali, pentru-că majorităţile ce au întrunit nu sunt îndestul de... mari. Din parte-le, foile guvernamentale arată, că la colegiul I liberalii au întrunit din 13.032 voturi, câte s'au dat, 8008 voturi pe când conservatorii deşi au întrunit 5024, totuşi n'au rĕuşit decât în *douĕ* orăşele, ear' guvernul în 60, ear' la colegiul al II-lea opositia nici n'a mai luptat.

Că lupta a fost mai crâncenă între partide ca la 1894, se vede şi din faptul, că acum s'au dat (la col. I.) 13.032 voturi, până-ce la alegerile trecute numai 10.830.

Congresul internaţional studenţesc

Turin, 3/15 Noemvrie.

Prima şedinţă a congresului internaţional studenţesc s'a ţinut eri. A fost ales preşedinte studentul *Giuglio.*

Dl *Demetrescu-Brăila*, luând cuvêntul, atinge cestiunea naţională, protestează contra barbariilor maghiare şi propune, ca drept manifest al congresului contra acestora, să se proclame vice-preşedinte al congresului dl *Lucian Bolcaş*, conducĕtorul studenţilor români de la academia din Oradea-Mare în conflictul din urmă.

Bolcaş este ales vice-preşedinte şi aclamat de studenţi. Se aud strigăte: „Ewiva" Românii!

Studentul jidan Wolfner (?) a contestat azi alegerea aceasta. Congresul însă *a întărit alegerea lui Bolcaş ca vice-preşedinte.* A fost o discuţie foarte vie în cestiunea naţională, în urma căreia congresul a votat în aclamaţii următoarea moţiune propusă de studenţii francesi:

„Congresul internaţional studenţesc asigură de toată simpatia sa pe delegaţii români şi aspiraţiile lor naţionale".

Faţă de acest adevĕr usturător, ziarele ungureşti publică însă ştirea că *„studenţii români* au păţit ruşine". Vor în felul acesta să i mai mângâie pe „patrioţi". Ascundă-se nu mai Ungurii de adevĕr, că tot *rĕul lor* e dacă fac politică de struţ.

Afacerea de la Brașov.

In afacerea de la Brașov, unde preotul Voina, president al Eforiei școalelor, a căutat să dee în judecată statul român, „Voința Națională“ publică următoarele dintr'o scrisoare ce dl *Diamandi Manole* a adresat dlui I. G. *Bibicescu*:

„*Dumineca trecută (25 Oct.) a fost la biserica Sf. Nicolae din Scheiu sinod parochial.*

„*La ordinea zilei era propunerea popei Voina, acoperită ca propunere a comitetului, ca sinodul să le dee împuternicire de a intenta proces statului român — adecă să dee lui Take Ionescu materie, ca să facă scandal!*

„*Profesorul Goldiș, și zaraful Iarca au combătut aprig acea propunere și au declarat-o de absurdă; ear' poporul striga: „cum să dăm noi în judecată pe binefăcătorii școalelor noastre“?*

„*Popa Voina și Saftu le striga: „Frați lor! voi sunteți trocari, sânge din sângele nostru; cum să nu ne ascultați voi pe noi?“*

„*Vězênd Voina, Saftu și toată clica lor că vor cădea cu propunerea lor,* **au ridicat pe protopopul Petric de la presidiu și au plecat din biserică; prin urmare, au spart sinodul.**

„*Eată cum aplică și cum tratează acești nemernici Constituția noastră bisericească!*

Din a doua scrisoare:

„In acest moment ți-am trimis o telegramă cu cuprinsul următor:

„Comunicarea apărută în ziare că Maioresca, Lascăr și Disescu ar fi fost autorisați în formă legală de a intenta proces statului român în numele bisericii sf. Nicolae (din Brașov), este un neadevěr, de oare-ce sinodul acelei biserici ținut Duminecа trecută *a refusat darea mandatului* în această direcție și nici *organele superioare competente nu au aprobat chiemarea în judecată.*

„După constituția Bisericei noastre, numai Sinodul este legal competent să dea un asemenea mandat; dar', și chiar Sinodul este obligat să aștearnă, spre aprobare, decisul sěu Mitropolitului, respective consistoriului archidiecesan din Sibiiu, al căruia președinte este mitropolitul, și numai dacă mitropolitul aprobă decisul luat de Sinod, numai atunci poate să-l execute.

„Prin urmare, în casul de față. Sinodul de la Sf. Nicolae nu li-a dat mandat să tragă statul român în judecată.

„Dacă, deci, Sinodul de la Sf. Nicolae n'a dat un așa mandat, de sine se înțelege că nici consistoriul n'a avut materie de aprobare sau de desaprobare.

O pastorală.

Dr. Iosif Samassa, archiepiscopul rom. cat. din Agria în zilele trecute și-a serbat jubileul de 25 ani ai archieriei sale. Din acest prilej învățatul archiepiscop a adresat credincioșilor săi o pastorală vednică de a fi cetită din partea tuturor. Dăm din această pastorală părțile următoare:

„*Cinstirea legilor e tăria statelor*: degenerarea dreptății, pericolul lor! Cinstirea și ocrotirea dreptății, este deci prima datorința! Nici o epocă nu poate fi lipsită de ea, nici o cârmuire de stat nu poate fi fără ea!

„Guvernarea așa-dară trebue să fiă pětrunsă nu de spiritul egoismului, ci de spiritul *dreptății*! Spre serviciul unora numai sau numai a unei părți, nu e permis să se restringă!

„*Unde în guvernare se îngrigește numai de o parte a cetățenilor, și nici că le pasă de cealaltă, acolo se ivesc în viața de stat cele mai periculoase rele: împărecheri, ceartă, ură!*

E vorba însă dacă Bánffy și ceilalți de la putere vor înțelege că *lor* le sună pastorala!?

D'ale Sêrbilor.

Printre Sêrbi s'a pornit de vre-o lună și jumětate o mișcare invesel-itoare pentru apěrarea drepturilor naționale, dar' mai ales a bisericei lor, pe care stăpânirea caută în mod și chip a li-o răpi și a o umili. Mișcarea e pusă la cale și dusă înainte de partida radicală a lor, al cărei ziar de frunte este „*Zastava*“, pe când partida liberală, cu mult mai mică la numěr dar' compusă din bogatani, se ține deocamdată la o parte; ziarul acesteia este numai unul: „*Branik*“.

Acum douě luni, nu-i vorbă, înaintaseră din comună hotărîre o lungă petiție la M. Sa, unde se roagă în primul rînd, ca M. Sa să dee porunca guvernului, ca acesta să deie voe, ca congresul lor să-și poată urma cu lucrările, pe care stăpânirea li le-a tăiat încă în luna Iulie a anului trecut, abia după vre-o 3—4 ședințe, în cari nu s'a făcut nici o ispravă, tocmai fiind-că majoritatea covîrșitoare o aleșilor națiunei n'au vrut să se supună poruncilor lui *Bánffy*, care le ceruse așa lucrare, în cât dacă o făceau, omorau autonomia bisericei lor.

Radicalii ar fi vrut însă atunci, ca petiția să fie mult mai lungă și pe lângă rugarea suspomenită să cuprindă și toate nedreptățile, fărădelegile, încălcările de drept și asupririle de tot felul ce le-au sevîrșit stăpânirile ungurești de la 1867 încoace împotriva națiunei și bisericei sêrbești. Și fiind-că liberalii nu s'au învoit la așa ceva, radicalii au hotărît a duce lupta mai departe.

Intâiu au luat la săpuneală zdravănă așa zisul „comitet congresual“, adecă instanța cea mai înaltă a bisericei sêrbești, când nu e întrunit congresul, căruia trebue să-i dee socoteală despre toată lucrarea sa, pe care o și aproabă. Acest comitet congresual, înțeles în ascuns cu stăpânirea, sevêrși mai multe neorênduieli, însușindu-și drepturi și puteri ce nu-i compet, mai ales față cu sinoadele eparchiale. Asfel spre pildă a nimicit toată lucrarea sinodului eparchial din Bacica, adecă din Novi-Sad; a șters pe mai mulți membri ai lui din tagma învățătorească; a orênduit, că pe viitor sinoadele eparchiale n'au voie să se întrunească de cât cu învoirea lui, adecă a comitetului, și încă multe alte încalcări, tot scurtări ale drepturilor eparchiilor.

Ear' cu timpul voia, tot în înțelegere cu guvernul, să o facă așa cu toate eparchiile, astfel să fie nimicită autonomia lor.

Radicalii au scos strigătul de alarmă, s'au pus pe lucru și au resculat oamenii într'u apěrarea bisericei. Au început protestări: mai întâiu s'au adunat fruntașii din eparchia *Vêrșețului*, sub chiar președinția episcopului de acolo *Zmeianovici*, ridicând un protest foarte țeapăn împotriva comitetului congresual, al cărui president este chiar metropolitul *Brankovici*, de care încă se vorbește mult, că ține cu guvernul.

Peste vre-o sěptěmână s'a adunat sinodul comunei bisericești sêrbești din însuși Novi-Sadi, unde afară de doi toți membrii lui sunt radicali. La propunerea cunoscutului fruntaș simpatic și cinstit Dr. *Gavrila*, sinodul a hotărît încă un protest foarte energic împotriva comitetului congresual; ear' apoi o jalbă către M. Sa, înșirând încă ceea-ce voiseră radicalii să cuprindă petiția suspomenită.

Acestor douě pășiri urmează acum comunele bisericești rênd pe rênd.

Le dorim multă isbândă.

Din Oradea-mare.

—, *16 Nov.*

Bravul tiněr român Lucian Bolcaș în 14 l. c. a fosit la Turin, după-cum ni-se depeșează.

Pětruns de simțemêntul drept românesc, de scopul sfânt care l'a condus și îl conduce și acum, neclintit în convingere și în firma speranță că adevěrul e cu el și că dreptatea are să învingă, a pornit bravul erou al tinerimii române și a întreg neamului românesc

Pornind din Oradea cu un frate mai bětrân, s'a întors către acei puțini cari l-au petrecut, îmbărbătându-i să se poarte și mai departe ca până acum.

Puțini l-au petrecut, fiind-că numai la puțini li a spus că merge, avênd teamă, ca nu cumva să iasă în publicitate, că merge la Turin și așa călětorind fără pașaport să-l dee bravii oficianți ai statului indărăt.

Dreptatea va învinge.

Apucăturile mișelești vor fi demascate. Va vedea și străinětatea: de ce libertate și egalitate suntem noi românii părtași în Ungaria. Vor vedea confrații nostri membri ai gintei latine, că frații lor din Dacia lui Traian au ajuns sub jug. Credem că va fi în stare a dovedi lumei largi toate acestea. Vor vedea toți, că Kossuth nu a fost cum l'au arětat Ungurii.

Le va aminti scandalurile și persecutările la cari e expus poporul român și mai nou tinerimea română, pentru iubirea lor de limba maternă și de neam.

Vandalismele din Turda, Arad, Oradea-mare (1893), Oradea-mare (1898), măcelurile cele multe din Ungaria liberă, apucăturile guvernului, toate le va descoperi.

Rubico.

Sělbătăciile din Boroș-Ineu.

Românii din Boroș-Ineu și comunele Repsig, Boesig, Gurba, Aldești, Voivodeni și Mocrea, ai căror conducětori au fost vrednicii preoți și învățători, spre lauda și onoarea lor, Vasilie Balan din Boroș-Ineu, bětrânul Simeon Cornea din Repsig, care venea ca un căpitan înaintea trupei sale, Vasilie Zsiros, protopop gr.-cat. din Gurba, N. Cosma din Voivodeni, N. Beltechiu din Aldești preoți, Teodosie Tonța, învățător și Gerasim Balint, învățător din Sicula și N. Puscaș, preot gr.-cat. din Mocrea, s'au purtat bine la alegeri.

Intristare și durere mare însă avem când suntem siliți a arěta și pe cei nevrednici preoți, cari s'au vêndut streinilor, precum au fost Moldován János, részeges din Boroș-Ineu, care toată noaptea a benchetuit cu jidanul Frisch József arêndaș din loc, unde au adunat voturile române și le-au adăpat cu beuturi spirituoase îndemnându-i să nu voteze pe partea Romanilor, cari i-au și urmat de au trecut în taběra dușmană. Numitul preot la locul de votare a fost atât de beat, în cât nici nu putea vorbi.

Amăritul pițigoi Drancea János din Sicula, care asemenea a trecut cu toate voturile române pe partea dușmană, car' pe noi ne-a vêndut, rușine să le fiie și la toată Sicula, totodată arětăm lumii și pe nevrednicul N. Țucra, preot din *Bârsa*.

Alegerea a urmat, președinte a fost notarul public Molnar Imre. Oameni de încredere au fost 2 Unguri și 2 Jidani, ear' solgăbirăul Boroș cu trei plăieși țidulele noastre înschimbându-le cu ale lor cu puterea li băga să votpze pe partea lor. Tinerul Nicolae Bolog din loc, vězênd nedreptatea ce o fac, li-a grăit că *lucră fără dreptate și nu le este iertat.* Solgăbirěul cu doi plăieș l'a scos afară, ear' după 4 oare d. m. dinsul, dimpreună cu vrednicul preot Vasilie Bulan din loc, și N Cosma din Voivodeni și învățătorul Todosie Tonța din Aldești au mers să vadă resultatul scrutiniului; apropiindu-se de casa comunală, vězară pe 5 români aducêndu i cu puterea de acasă, ca să voteze cu ei. Curagiosul Nicolae Bolog li-a grăit, că pentru ce i aduce ca pe făcětori de rele? Ori așa îi legea ungurească?

Ear' solgăbirěul fiind în apropiere l'a **predat gendarmilor să'l depună în închisoare; l'au și escortat până l'au trecut podul Crișului.**

Vine vrednicul nostru preot tocmai când se aștepta resultatul scrutiniului. Vrea să intre, dar' ei avênd frică de dinsul, solgăbirěul Borsos dete *poruncă la doi gendarmi să-l depună la închisoare unde a stat de la 1 oră până seara.*

Preotul Balan rîde nepăsător de sălbăticia lor, și întreabă pe gendarmi, că cu a cui poruncă l-au depus în închisoare și pentru ce?! Gendarmii spun, că din porunca lui Borsos, și pentru ce nu știu.

Abia târziu fisolgăbirěul Capdebou dete poruncă să i lase pe picior liber.

Asifel s'a făcut alegerea din Boroșineu sěvîrșindu se cea mai păgână și sělbatică fărădelege.

Tinerimea din Boroșineu.

Din Dietă.

Budapesta, 6/18 Noemvrie.

Ședința de eri a fost nu se poate mai înferbântată. Kossuth a interpelat pe baronul Bánffy în *afacerea Hentzi*, spunênd că porunca prea înaltă e cea mai crudă palmă Ungurimei, deoare-ce se hotărește într'insa, ca monumentul lui Hentzi să fie pus în fața școalei de cadeți ca model de viteaz, pe când — zice Kossuth — el a luptat împotriva patriei. Invinovățește pe Bánffy că *a înșelat Dieta* când mai zilele trecute spusese că schimbării locului monumentului *însemnătate politică nu se va da. Baronul Banffy* rěspunde îndată. *Eötvös Károly, Rattky, Hentaller, Barta Odön, Endrey Gyula, Boda, Pichler,* toți se ridică furioși impotriva rěspunsului ministrului.

In mijlocul unei fierberi dintre cele mai mari ia cuvêntul baronul *Fejérvary*, ministrul de honvezi.

El declară:

„Ministrul de rěsboiu a luat aceste dispositiuni și a dat ordinul vătămětor fără știrea guvernului maghiar. Eri ni-a venit la cunoștință ordinul și astfel trebuia să luăm posiție pro ori contra. Neam declarat pentru (*Cu toate că îl credeți vătămător? Red.*) **deoare-ce ținem că este eschisă o așa esplicare a ordinului care cu drept cuvênt să vateme conștiința națională Adevěrat că ministrul de rěsboiu ar fi putut să compună porunca sa în chip mai norocos.“**

Dieta a luat la cunoștință rěspunsul ministrilor.

*

In dieta întreagă se comentează mult modul violent cum unele foi amice ale guvernului, se exprimă asupra ordinului ministrului Krieghammer. Astfel „*Pesti Hirlap*“ scrie: „Ce fel de *nebunie* ori ce fel de *mișelie* a condus mâna, care a îndrăsnit să facă ceea-ce și în Dietă nici cea mai nemăsurată patimă oposițională n'ar face: *să comenteze tendențios fapta împărătească și să o folosească pentru agitațiuni cu scop politic?*“ Amenință apoi grozav cu „ura întregului popor maghiar“ pe ministrul Krieghammer.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alegere pentru congresul bisericesc.

Duminecă, la 15/27 Noemvrie va fi în cercul **Şiriei** *alegerea pentru congresul naţional bisericesc. După ştirile ce avem, pretutindeni ţeranii susţin candidatura primului nostru redactor* **Ioan Russu Sirianu.**

Vedem însă din foaia ungurească „Arad és Vidéke", că d. St. Antonescu vrea şi el să se aleagă. Foaia ungurească îl şi recomandă, spunênd că „este un om interesant: pe vremea revoluţiei a fost secretar al lui Ioan Dragoş, care mijlocea împăcarea cu Kossuth" şi pe care, se ştie, **Românii l'au spânzurat pentru vînzare de neam.**

Mai stim că cei din gremiu de asemeni au recomandat unor preoţi să susţină această candidatură. Suntem însă sigori că alegătorii români nu vor sta o clipă la îndoială **să voteze toţi pentru d. Russu Sirianu.** *Locul lui Aurel Suciu, naţionalist înfocat, prin moartea cărui a rămas vacant cercul Şiriei, nici nu se cuvine să-l ocupe de cât tot un luptător naţional, cum e d. Russu Şirianu.*

*

Cluj, la 29 Octomvrie 1898.

Alegerea de deputat clerical sĕvîrşit azi aici, a decurs şi s'a sfîrşit în cel mai josnic mod, ceea ce îmi permit a o descrie în următoarele:

Clujul e centrul de alegere al clerului din tractele: Lupşa, Turda, Cluj şi Unguraş. Din tractul Lupşei fiind foarte depărtat, abia s'u presentat doi preoţi. Din tractul Clujului, s'au presentat 15 preoţi ceea ce totdeauna a fost la locul lor, căci „Mulţi sunt *chiemaţi*, dar' puţini aleşi".

Tocmai contrarul s'a constatat din celelalte două tracte: Unguraş şi Turda, cari au fost representate prin 21 preoţi, între cari nu prea puteai vedè de cei *aleşi*, numai de cei „chiemaţi". Nişte preoţi bĕtrâni, ce stau sub vĕtrarul protopopilor, ear' presenţa lor în Cluj, peste tot numai cinste nu ni-a făcut.

Dorinţa unanimă a celor conştii de causa sfântă era a 'şi alege de deputat pe dl Nicolae Cristea, asesor consistorial.

Dar' s'a sfîrşit cu contrarul, un gregar desertant nu s'a sfiit a se pune faţă 'n faţă cu căpitanul brav şi lovit în continue lupte.

Părintele protopop Paul Roşca, de la Unguraş, nu se sfiii a-şi pune candidatura faţă cu bărbaţii ca dl Cristea, ear' proţimea lui „chiemată" nu se ruşinà în întunerecul seu a face şi cumăprări.

Cei din tractul Turzii, cei mai „înţelepţi", se mulţumiră cu hotărîrea că: „cel ce dă adălmaş, acela îl vom alege, ear' adălmaş numai cel ce e acì poate da", „aşa dar' *Paul* să fie ales". Ba, ca să fie mai siguri pe adălmaş părintele Curea, din tractul părintelui protopop Paul Roşca, cu mare patos povestea că până a beut la un birt adălmaş, cu şeful sĕu în drumul catră Cluj, i-au sburat cele patru gâşte ce le aducea la Cluj.

Toţi oamenii de bine la lucru deci, căci o altă lăncezire de 25 ani ne duce la perire. Doamne nu le ajuta celor ce aşa voesc, şi fă-le sporul ca la gâştele lui Curea. *G. G.*

Sfârşitul alegerilor comitatense.

In urma luptei voiniceşti ce Românii au dus impotriva stăpânirii, eată unde şi cine au reuşit dintre Români:

1. La **Şiria** s'au ales cu 152 voturi contra 91 toţi candidaţii Români, şi anume:
   I. Russu-Şirianu,
   Iuliu Herbai,
   Sava Raicu,
   Vasile Popovici,
   Vasile Bistran.

Baronul Bohus a căzut dar' cu mare ruşine.

2. Cea mai ruşinoasă cădere a lui Bohus a fost însă la **Şiria-ungurească** (M. Vilàgos), unde earăşi au reuşit Românii:
   Traian Terebenţ şi
   Iuliu Grofşorean.

3. La **Agriş** au reuşit Românii:
   Ioan Morariu,
   Petru Vanc,
   George Pap,
   Romul Motorca.

4. La **Pâncota** tot Românii:
   Ioan Şeredan,
   Ioan Chebeleu,
   Ignat Blagău.

5. La **Buteni** Românii:
   Dr. Teodor Popescu,
   Iuliu Bodea,
   Ioan Micluţa.

6. *La* **Halmagiu**, *după o luptă înverşunată, au fost aleşi*:
   Groza, protopop
   Nicula, preot
   Popescu, preot
   Vidu, învĕţător,
   Enea Joldea, diacon.

7. *La* **Iosăşel**:
   Cornel Lazar, preot.

8. La **Tîrnova** a reuşit:
   dl A. Ungurean.

9. *La* **Drauţ**:
   Milentie Pap.

10. *In* **Cintei**:
    Dr. Trăilescu, protopop
    Dr. C. Ardelean, advocat
    Teodor Laurenţiu, preot
    Muscan, preot.

11. *In* **Otlaca**:
    George Turic, preot
    Iustin Iancu, preot,
    Iosif Dan,
    Sinesie Maler.

Lupta şi aici a fost înverşunată. Preotul Iustin Iancu a luptat cu adevĕrată bravură în contra fratelui sĕu, solgăbirău şi omul stăpânirii.

12. *La* **Vêrşand**:
    Dr. N. Oncu.

13. La **Sântana** (Comlăuş):
    dl Iustin Boţoc.

14. La **Curticiu**:
    dl Dr. S. Ispravnic.

15. **Berzova**:
    Iosif Cloambeş,
    Sava Raicu (în 2 locuri),
    George Telescu,
    Traian Văţianu.

16. La **Radna**:
    dl Dr. N. Oncu (în 2 locuri).

17. *La* **Totvărădia** *au reuşit d-nii*:
    Teodor Munteanu.

18. *La* **Sovîrşin**:
    Protasie Givulescu, învĕţător.

19. *La* **Petriş**:
    Ignatie Pap,
    Petru Vesa.

20. La **Covăsinţ**:
    Gavra Berzovan.

21. La **Alcil**:
    A. Cacinca şi
    G. Lupşa.

22. La **Semlac**:
    Titu Gulieş.

23. La **Pecica**:
    Dr. N. Ciaclan,
    Trifu Igrişan.
    N. Dragoş.

Am dat mai sus numele numai acelor Români, cari în trecut au dovedit că ţin cu partidul naţional român. Pe notarii români, dintre cari s'au ales vre-o 6, nu i-am pus, tot aşa nici pe cei din antistiile comunale, cari la zile de grea cumpănă nu prea au tăria să lupte împotriva fişpanului.

Pentru 24 Noemvrie

Pe ziua de Joi 24 Noemvrie fişpanul comitatului a convocat adunare exrraordinară congregaţională. Se va discuta eară chestia dării suplimentare (arunc), deoarece ministrul a nimicit votul de la 12 Octomvrie şi locţiitorul de vicişpan, dl Dalnoky, va propune earăşi ca banii furaţi de Krivány să-i plătească comitatul.

Români, să fiţi cu toţii la şedinţă!

Cum s'au petrecut alegerile?

Pecica-română, 15 Noemvrie 1898.

Onorată Redacţiune!

Furia gonacilor despre care cu groază ne povesteşte istoria bisericească, am vĕzut-o cu ochii, noi, Pecicanii, la aşa numitele alegeri comitatense de Luni.

Solgăbiraele noastre sunt Schenk, fiiul fişpanului şi rătăcitul fiiu al preotului din Şoimuş, schimonosit acum în Vukuleszku Titusz, crescut cu prescuri româneşti.

Aceste solgăbirae încrezute în tata lor de la comitat, au dat năvală cu slujile lor asupra preoţimei şi fruntaşilor săteni.

La noi sunt două cercuri. Până acum alegerile se întêmplau în două locuri, anume la casa comunală cercul I şi la şcoală cercul II. Acum s'a făcut alegerea numai la casa comunală, ca cu toată puterea să poată tăbări asupra urnei de ale-

FOIŢA „TRIBUNEI POPORULUI"

Cântec de pe Rin.

Sus lumină
Luna plină
Bolta cerului senin,
Şi pătrunde
Tainici unde
Unde tainice de Rin!

Barcă mică
Tot despică
Brazde splendide de val.
Când în braţă
Mĕ resfaţă
Scumpul meu de ideal!

La lan jos
Cu glas duios
Glăsuesc priveghitori,
Ear' pe noi
Pe amêndoi
Ne cuprind de dor fiori!

Ah zefirul
Ca delirul
Tainicilor primăveri
Rĕcoreşte
Şi trezeşte
In noi tainice plăceri!

Când se sbat
Neîncetat
Frunzele în frămêntări.
Ne iubim
Şi ne sorbim
De pe buze sărutări!

Sus lumină
Luna plină
Bolta cerului senin
Şi pătrunde
Tainici unde
Unde tainice de Rin!

Iosif Stanca.

Două surate.

Bate-mi-se, bate,
Două frunze late,
Ba nu-s frunze late,
Că-s două surate.
După ce se bat
Ziua ne'ncetat?
După ce oftează
Şi trist lăcrĕmează? —
După un voinicel
Frumos, tinerel
Ca un lăstărel,
Ca tras prin inel!
Bogata zicea
Şi se măreţia:
— „De m'a lua pe mine
Li dau blagă bine,
C'am geleb de boi
Şi turme de oi,
Şi arghelii de cai,
Porci, câte tu n'ai!" —
Seraca zicea
Şi aşa se mândria:
„Nu te-o lua pe tine,
Nu-i trebue bine;
Buba va veni,
Porcii ţi-or muri
Şi vei păgubi
Nimic n'o ud,
Ci va rĕmânea
Numai urîta. —
De m'o lua pe mine
Frumoasă ca nime
Ferice va fi
Cu min' de-o trăi!
Sprâncenele mele
Bat turmele tele,
Ochişorii mei
Iţi bat boii tei,
Făţişoara mea
Albă ca de nea
Bate turma ta,
Căci eu voi fi lui
Raza soarelui!
Ochişorii mei
Ageri ca de smei
E-o mândră păreche,
Ca murele negre,
Coapte la rĕcoare,
Ne atinse de soare.
Coapte la pădină,
Lângă o tulpină,
Coapte la pămênt
Ne-atinse de vênt...
Io-s fată sĕracă,
N'am casă, n'am vacă,
Nici poale cu fluturi,
Nici scule, nici ciucuri,
Dar' ochii mĕ fac
O floare de mac,
Şi-obraji roşiori
Boboc de bujor.
Feciorii cu drag
M'aşteaptă în prag;
Feciorii cu foc
Mĕ joacă în joc;
Feciorii cu jele
Pe urmele mele
De-a geaba grăbesc,
Căci eu nu-'i privesc.
Căci numai pe unul
Isteţ ca păunul
Cu foc îl iubesc,
Ochişorii mĕ fac
La toţi să le plac,
Dar' numai Ionel
Mi-e drag singurel,
Că-i blând, tinerel
Ca ş'un ghiocel!
Vai doamne! vai doamne!
Eu mor după el!

Doină cătănească.

Din Husaseu (Bihor).

Frunză verde de masline,
Mĕ duc mândră, de la tine.

Biblioteca / Central University Library Cluj

gere și nu cumva prin împărțirea puterii să scape vre-un votant ne prins de ei.

Pecîca ungurească, unde asemenea se făcea alegeri, au părăsit'o cu totul și solgăbiraiele cu toți jidanii și cu tot ungurul inteligent *însoțiți de gendarmi* au luat sub asediu casa comunală. Și *sub scutul baionetelor* întrau ca și în cârcîumă prin localele alegerii și afară.

Prin aceasta taberă trebuia să treacă alegëtorul român. Și cine ajungea acolo, era întimpinat ca de fiare sëlbatice de toată lifta pusă la pândă. Primarul Igrișan supranumit și Irod, tare ca un leu ce e, se sufulcase și într'o cămașă — să fie mai ușor — îmbrâncea și rostogolea înjos pe trepte pe cei ca voiau să străbată în internul casei comunale, ear' notarul comunal Momek Fioriș înjura și amenința și smulgea ședulele noastre dând ședulă oficioasă.

Și de aici nu era mântuire de cât a trece în luptă, printre ei ori a te preda și a-i primì ședula. Cei mai obidați și slabi la înger au îngenunchiat înaintea brutalității și au primit de silă ședulele, cu cari erau împinși în sala de alegere și de acolo tot așa dați afară.

Ingroziți de fărădelegile ce se făceau înlăuntru, preoții *Ioan Evuțan* și Dr. *Dimitrie Barb* voesc să între, ca să protesteze la solgăbiraie, dar' primarul le stă în pragul ambitului și cu plăiașul și slugile sătești însuși se prinde de părintele Evuțan și ca o fearǎ sëlbatecă îl respinge pe trepte înjos. Aceeași soarte îl ajunge pe fruntașul Puta Manuilă, tată a 10 copìi, care *plătește dare directă 1200 fl.*, este îmbrâncit și el de nemernicii cari țineau închisă calea. Tot-așa o mai pățesc și fruntașii Ponta George Ghițu, Petru Dragoș, Teodor Oarga, învëțătorul Moldovan și alții, și apoi sunt alungați împreună cu mulțimea de pe afară de baionetele gendarmilor, din preajma casei comunale până peste drum. Gendarmii înșiși se sfiau de cei mai onorabili oameni și fruntași ai comunei și îi rugau să se dee îndërëpt, căci au porunci. Știți ce-s acele porunci! *Baioneta în coastă ori glonțul în piept.* Așa s'a făcut în Pecîca maioritatea de 6 voturi.

Ei Titule, Titule, căci gonești poporul care te-a crescut cu prescurile sale și ți-a dat pânea de solgăbirëu, căci cu *voturile Românilor* te-ai făcut solgăbirëu. Dar' trec mere trec pere, azi mâne o să ne întâlnim earăși la urnă, dar' aceea va fi altă urnă, cea de la comitat, și atunci vei ști că gonaci nu mai alegem. Ai uitat de trecutul teu? Hm! d'apoi botezul civil din Vaț, numai atâta efect a avut.

Ear' voi harnici iubitori de neam preoți și fruntași, luați mângăere că pentru neamul vostru ați fost batjocoriți, și nu uitați cuvêntul lui Christos, care zice că: fericiți sunt cei batjocoriți pentru dreptate. Mai îmbelșugate sunt binecuvêntările poporului vostru decât ocara ce vi-s'a făcut de către niște lăpădături de oameni.

Știm, că la adresa partidului național sună volnicia. Foile maghiare au și făcut capital din această biruință că a căzut „agitatorul Romul Ciorogariu“ în Pecîca. Că numai asta i a durut, se vede că tot români sunt aleși, anume 6 din 7, dar' români între cari e și Vukuleszku Titusz.

Altfel alegerea aceasta nelegiuită se va protesta și cine a făcut fărădelegile va și rĕspunde pentru ele, vom vedea apoi cu ce obraz vor eșì din acest protest vitejii din 14 Noemvrie.

Nădejdea.

* * *

Vasilie Moldovan.

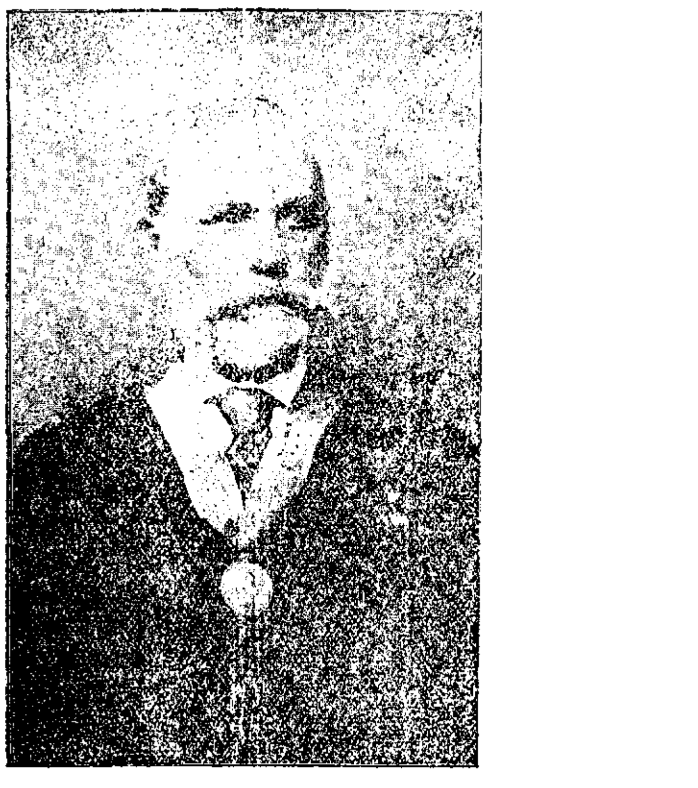

Născut în 1824 în comuna Chirileu, și-a făcut studiile teologice în Blaj, unde 'l-au apucat evenimentele din 1848. A fost unul din tinerii cei mai entusiaști cari au străbătut Ardealul în lung și lat; și prin cuvêntări ce adesea storceau lacremi poporului, chema pe Români la adunările de la Blaj.—Tovarĕs bun al lui Iancu și Axente, credincios și nedespărțit prietin a lui Butean, Moldovan a condus ca prefect legiunea a III-a cu care a repurtat izbânzi strălucite mai ales după ce s'a retras cu oamenii sei în Munții-Apuseni. — Când Abrudul prin trădarea lui Dragoș a căzut în puterea lui Hatvany, în ziua de 6 Mai a fost arestat dinpreună cu Dobra, Butean, Murĕșan, Andreica și Molnar. Dintre aceștia Butean, Dobra și Molnar au fost executați de către Hatvany, ear' Moldovan și cu Murĕșan au scăpat din închisoare când Iancu a năvălit în Abrud cu Moții sei la 9 Mai. Această împrejurare 'l-a scăpat de rĕsbunarea lui Hatvany.

După potolirea revoluției neuitatul Moldovan a ocupat un oficiu de protonotar în comitatul Tîrnavei-Mici. A rĕposat la 1 Ianuarie 1895 în vârstă de 71 ani.

Și-a scris memoriile sale din 1848—49 într'o frumoasă și plăcută limbă romănească, — pe cari le-a închinat poporului prigonit și nedreptațit de secoli, zicĕnd: „Români puneți-vĕ încrederea în voi înși-vĕ!“

In cercul Iosășelului

Alegerea de membri pentru congregațiunea comitatensă în cercul Iosășelului, sĕvîrșită în 2/14 l. c. a fost una dintrĕ cele mai viforoase poate din întreg comitatul.

De o parte forța administrativă cu tot aparatul oficios de la plaiaș începĕnd și chișbirĕul satului până sus la cinstita fată a domnilor. Și au demonstrat domnia-lor că în Ungaria pe cale cinstită nu te mai poți fericì. Apucături, abusuri și manevre mârșave din partea droaiei de corteși, cari ne denunțau într'o parte, ca să ne expună baionetelor, ear' de altă parte la umbra puterii administrative ei să-și facă treburile la larg.

Departe am ajuns, domnilor, dacă *forța* e unicul mijloc prin care vĕ susțineți puterea. Dar' forța folosită aici a fost atât de mare, în cât blândul popor puțin a lipsit, ca să-și piardă răbdarea.

Și o spun, că numai tacticei ințelepte a gendarmeriei din Gurahonț și simțului de dreptate — care spre onoare să le fie zis — numai acestora se poate mulțumi, că n'a curs sânge.

Dat-a președintele Őry Sándor în 2 rînduri porunci aspre, ca *să escorteze* pe preotul *Traian Magier*, dar' ei singu i au mărturisit, că n'au pentru-ce îl escorta, căci ei l'au vĕzut cum s'a purtat. La asprele porunci însă au făcut totuși atâta, că dinaintea feței cinstiților domni *l'au îndepărtat*. Bine! Poftim numai și veți vedè ce ați câștigat înaintea poporului, carele se convinge intuitiv, că cum se mĕsură dreptatea la noi.

Partida română cu candidații: *Lazar Cornel, Petru Truța* și *Traian Magier* au trebuit să cadă sub o forță ne mai pomenită până acum la alegeri, cu 180 voturi — contra 207 acuirate numai Dumnezeu știe cum.

De altcum contra procedurii președintelui și contra alegerii s'a insinuat *protest*.

Invingerea *morală* a Românilor e mare, — ear' a lor e perdere morală din cele mai simțite.

Brav s'au purtat comunele: Madrizești — dar' fără preotul lor G. Leuca, Șoimuș, Buccava, Zeldiș, Saturĕu, cea mai mare parte din Sĕcaș, Feniș, o parte din Holt, puținii Bonțești, Iosășel, frumos s'a purtat și Iosașul. Scandalos s'au purtat Zimbrul, Valea mare, Gurahonțul și Hontișor, unde chiar preotul Ioan Mera, om bogat, a lucrat pe față *contra* Românilor, casă nu-și piardă grația domnilor.

Tuturor le pare bine;
Numai ție-'ți pară rĕu,
C'am fost puișorul tĕu.

Spune-mi, bade, când te duci?
Se-'ți dau douĕ mere dulci!
Unde-'i sta să le mănânci!
Să-'ți aduci bădiță aminte,
De-ale noastre dulci cuvinte.

Când a fost să am o nană,
Mĕ făcu Neamțu cătană!
Imi puse numĕr pe șipcă,
Pe pușcă și pe borneu,
Și pe pătrontașul greu.

Jele-'i maică cui-'i jele,
Jele-'i inimuții mele.
Jele-'i tot neamului meu;
C'am avut noroc tot rĕu.
Când de acasă am plecat,
Ziua bună am luat.
De la al meu iubit sat.
De la clopul meu cu pană
De la tată, de la mamă.
De la grădina cu flori,
De la frați de la surori.
De la pĕrul cel cu pere,
De la veri și de la vere.
De la pomii înfloriți,
De la prietini și iubiți.

Bade nu te supăra!
Că ori-când vei înturna;
Drag mi-'i fi ca inima!

Câtu-'i ceriul de senin,
Pentru mine e pelin;
Câtu-'i ceriul de stelat,
Pentru mine e norat.

Culeasă le: *Romul Luțai.*

Poesìi poporale.

(Din Câmpia de Câmpie).

Foaie verde de stejar,
Suflă vântul pe hotar,
Ce plângi mândro cu amar?

Cum să nu plâng, bună samă,
Când știu, că badea-i cătană.

Suflă vêntul printrĕ spini,
Mândruțo de ce suspini?
Badeo inimuța mea,
Mĕ doare de voe rea,
Ca azi-mâne ori poimâne
Știu, că te desparți de mine.

*

In grădina cu flori multe
Să te ștergi mândro pe frunte.
De amar și de nĕcaz
Curg lacrĕmi de pe obraz,
Dar' așa curg fără samă
De sudori înferbântate
Curg lacrĕmile 'nfocate.

Vine maică-sa ș'o 'ntreabă:
Ce faci fiică, ce plângi dragă?
Plâng, măicuță, și jelesc
După badea, ce-l iubesc.
Căci bădița mi-a fost drag,
Și-a plecat cam supĕrat.
Că pleacă în cătănie,
Și eu nu cred să mai vie.
Căci badea, când a plecat
Cu mine mâna a dat,
Și mi-a adus din grădină
Rosmalin cu rădăcină,
In năframă 'nvĕluit
Și din graiu, că a grăit.

Mândro grijește-mi-l bine
Și-l iubește ca pe mine,
Și-l sădește la umbriță
Și-i dă apă și guriță.

De-i vedè că înverzește
Să mai tragi mândro nădejde.
De-i vedè c'a vestejit
Să știi că m'am prăpădit,
Și de-oi muri împușcat
Rosmalinul s'a uscat.

De-oi muri de dor pe lume
El se pleacă către tine,
De ți-a da un miros foarte
Să știi că eu trag de moarte;
De ți-a da un miros dulce,
Atunci la groapă mĕ duce.
Atunci s'alergi în grădină
Cu douĕ vase 'ntro mână,
Și să duci apă de-ai rece
Că de dorul meu ți-a trece,
Și să uzi mândro prin curte
De nĕcaz și lacrĕmi multe,
Dinaintea ușii tale
Ca să-ți fie mai rĕcoare,
Și noaptea când ti-i culca,
Tu frumos vis vei visa
Că eu vin pân' lângă tine
Când vei durmì tu mai bine,
Ș-oi fura un sărut dulce
Tu rĕmâi și eu m'oi duce.

Culese de *Gligore Armenișan* june.

Și astăzi...

Și astăzi încă tot mai trec
Pe sub al tĕu geam,
Imi place 'n minte să te port
Și 'n gându-mi să te am.

De multe-ori rătăcitor
Iți caut a ta urmă,
Ș'aștept cu dor să te 'ntâlnesc
La farmecul de lună.
Ca amêndoi să ne-alintăm
In sfere mai înalte,
Căci doar' acolo vom afla
A fericirei parte!

Din acel chaos fericit
Vom mai privi pe rază,
Eu al tĕu mire o să fiu,
Tu îngeru'mi de paza!!

Nicu

Celor buni cinste, celor rĕi ocară şi batjocură li-se cuvine!

O.

* * *

Barbarìi electorale.

La Boroş-Sebeş s'a făcut alegere nelegală, din care s'au născut feţii guvernului: Seres, jude cerc., fibirĕul *Baros* şi notarul Kurta. Pentru reuşirea lor au fost folosite toate uneltirile, mituirile, ameninţările, plătiri de căruţe pentru alegĕtori, făgăduieli de care de lemne, împinsăturile, sudălmile şi împărţiri de şedule în sală şi în faţa preşedintelui de scrutiniu, şi alte rĕutăţi, aşa că numai vĕrsarea de sânge a mai lipsit, ca alegerea aceasta să fie o alegere patent *sistem bánffyst.*

In zadar au protestat bărbaţii noştri de încredere contra fărădelegilor ce s'au făcut. Noi alegĕtorii în frunte cu clubul român ne-am adunat atunci la şcoală, unde ne-am sfătuit ce să facem. De la şcoală ne-am dus eară în sala de scrutiniu şi prin rostul meu am adus la cunoştinţă preşedintelui *Rozel*, că de oare ce dînsul, care e chemat să respecteze legea, nu a dat nici măcar atenţiunea urechei protestărilor ce au ridicat bărbaţii noştri de încredere contra abusurilor şi călcărilor de lege ce sĕvêrşesc oamenii guvernului atat în sala de scrutiniu cât şi afară, unde alegĕtorii noştri sunt torturaţi, şedulele luate cu puterea din mânile lor ş. a., il facem responsabil pentru tot mersul alegerei, declarând, ca noi cei 150 alegĕtori presenţi cu lista Milian, Mihulin şi Lazar, ne abţinem de la votarea mai departe, că i între astfel de împrejurări ne e imposibilă, şi înştiinţăm protest contra alegerei. La acestea preşedintele întrerupse pe vorbitor zicênd că el nu ştie româneşte şi nu întrerupe votarea, ci de are cineva o plânsoare să aştepte finea scrutiniului şi să şi-o insinue la protocol. Noi arĕtam că nime nu mai vine la votisare şi că poate să facă rênduială ori să ne asculte măcar. El se rĕsteşte şi declară că nu ne ascultă, ear' noi ne depărtăm cu toţii.

In pausa prânzului preşedintele în toastul sĕu a amintit de *liga română din Arad*, recomandând bărbaţilor noştri de încredere, ca pe viitor să ne aliem cu dînşii dacă ne trebuesc bărbaţi aleşi la congregaţie...

La finea scrutiniului am dat protest la protocol, a fost refusat şi acum din partea preşedintelui. *Noi apelăm.*

La **Şiria** stăpânirea a fost bătută grozav. Zadarnic au umblat plăieşii zi şi noapte, zadarnic casa comunală era ticsită de gendarmi, zadarnic Pityus, preşedintele şi biràul (alesul fibirĕului) au lucrat pe capete, făgăduind în numele lui Bohus marea cu sarea, *Românii s'au ţinut bine* şi au ales pe mult iubiţii fruntaşi. *I. Russu Şirianu, Sava Raicu, Iuliu Herbay* şi pe preoţii locali *V. Popovici* şi *Bistreanu*, cu 152 voturi contra baronului Bohus Lajos, Mitru Grec, jude, Al. Pap, notar, Teodor Debeleac şi Mihaiu Grecu.

Laudă, vouĕ, şirienilor bravi. Vi-aţi făcut datoria de Români aşa cum trebue. Să vĕ ţineţi şi pe viitor tot astfel, în toate împregiurările!

Românii din **Mâderat** socotind sfântă recomandarea fruntaşilor din Arad, au ţinut cu toţii pe lângă lista românească.

Erau toţi grupaţi la un loc, avênd cu ei preoţii şi învĕţătorii, ceea ce vĕzênd agitjenii, au aruncat şedulele streine şi au primit cele româneşti, de-şi unele erau cam ştirbite, şi astfel au purces cu toţii la votare.

S'au dat de toate 116 voturi, dintre cari au primit dl *Ioan Morariu*, admin. protopopesc, 114 voturi, dl *George Pap*, preot în *Agriş*, 114 voturi, dl *Romul Motorca*, preot în *Agriş* 86 voturi, dl *Petru Vancu*, învĕţător în Mâderat, 78 voturi, dl Gregus József, not. comun. în Agriş, 40 voturi, şi dl Akaay Andor, jude regesc în Şiria, 21 voturi. Astfel s'au declarat de aleşi: Ioan Morariu, George Pap, Romul Motorca şi Petru Vancu.

Cum s'au ştiut resultatul, toţi alegĕtorii strigau vivate de bucurie că au învins, pentru că o astfel de învingere — ca să reiasă toţi candidaţii români — în cercul Agrişului nu s'a mai întêmplat.

Se cuvine laudă şi preoţilor şi învĕţătorilor din Agriş, cari au lucrat cu inimă curată.

Contra noastră a corteşit numai Ambrosie Ţurlea, birău în Agriş, care a fost suspendat multă vreme, precum şi fratele sĕu. A câştigat pentru stăpânire... 1 vot, al lui Stefan Ion. Foarte bine s'au purtat din Agriş îndeosebi Oprea Onuţ, George Bogdan, Stan Medrea, Sdrăbţan Gruia, Gavril Bulzan, Toader Hurdea, George Bogdan al Nichi, Ispas Neamţ şi fraţii sĕi.

Alegerile din **Ciuciu** au fost un nemai pomenit scandal. Veniseră aici şi fibirĕul şi solgabirĕul, caror li-s'a făcut unelte pacĕtoase învĕţătorul Traian Nicodim, care a venit la alegere beat şi ocupând localul de alegere cu sătenii sĕi (din Brusturi), n'a mai lăsat să între la vot pe ceialalţi Români, ci gendarmii au lăsat să între numai pe nemernicii cari erau cunoscuţi că ţin cu stăpânirea. Preotul *Balta*, care avea cu sine peste 200 alegĕtori, a protestat atât împotriva felului cum s'a făcut alegerea membrilor de încredere, cât şi cum a decurs întreaga alegere. Ne-am întrebat cu toţii: unde e preotul Budugan, şi de ce şi-a lăsat turma pe mânile beţivului Nicodim?

Alegerea vom protesta-o până la minister chiar!

Un alegĕtor.

* * *

La **Halmagiu** a reuşit partidul naţional cu o învingere strălucită. Au reuşit candidaţii partidului naţional: Ioan Groza protopopul Halmagiului, Nicolau Popescu preot în Luncsora-Vozdoci, Ioan Nicula preot în Hălmăgel, Enea Joldea învĕţător şi directorul şcoalelor capitale din Halmagiu. Protopopul Groza a fost candidat şi din partea contrară.

Foarte brav s'au purtat dnii preoţi: Ioan Nicula din Hălmăgel, I. Sirca din Sirbi, Nicolau Popescu din Luneşioara-Vozdoci, S. Şerban din Tisa, Ioan Giurgiu din Ociu; învĕţătorii: Enea Joldea şi M. Vidu din Halmagiu, N. Groza din Sirbi, I. Popescu din Halmăgel, apoi domnii alegĕtori din Halmagiu: Vincenţiu Catana, Partenie Draghiciu şi Teodosin Mihaloviciu şi alţii, ale căror nume 'l voiu comunica mai târziu după ce 'mi voiu câştiga informaţiuni mai de aproape.

Cp.

*

La **Berzova**:

Konopi ca president s'a purtat imparţial. Celor cu cinste — cinste.

Vasilian Popoviciu are partea leului pentru reuşită, care prin aceasta şi-a luat botezul renaşterii sale naţionale. Ii tindem mâna frăţească pe terenul luptei naţionale.

Nu putem suprima regretul, că deşi din centru s'a candidat părintele protopop gr.-cat. Telescu, anume din consideraţie către gr.-catolicii din acel cerc, cu toate aceste preotul gr.-cat. a ţinut să nu voteze de fel, ear' credincioşii gr.-cat. au votat cu toţii contra noastră.

*

De la Semlac.

Fruntaşii noştri aradani după cum se ştie au trimis apeluri în toate părţile şi îndrumări că pe cine să alegem şi cum să ne purtăm la alegere. Aşa şi pentru alegĕtorii de la noi s'au trimis apeluri la adresa părintelui Ganea şi Titu Guleş. Părintele Ganea însă nici n'a ridicat de la postă scrisoarea, — aşa tare se întereseazâ de lucrurile româneşti! Aşa numai din apelul trimis la adresa dlui T. Guleş am aflat că ce şi cum să facem la alegeri. Puţin am putut face însă în înţelesul celor ce ni-se sfătuiau acolo, pentru-că preoţii noştri în loc să ne chieme la sfat, că să ne înţelegem asupra candidaţilor, dlor trăgeau cu urechia în dreapta şi stânga, să afle, că cine dă oare mai mult. Aşa s'a întêmplat apoi, că abia *un român* am putut alege, ear' al doilea ales e neamţ.

Dar' ca să se ştie că cine sunt preoţii noştri, dăm aci o ştire şi despre isprava lor de după alegere. S'a ţinut adecă un mare tămbălău la care să fi vĕzut îndemnul şi curagiul preoţilor noştri! Mai ales părintele Ganea şi colegul sĕu D. Brad se aflau de tot bine la masa străinilor, aşa că după-ce la birtul lui „Mátyàs bácsi" s'au săturat de beutură, pe la 11 oare noaptea întreaga ceată s'a mutat la birtul lui Gàbor, unde părintele Ganea a îmbogăţit petrecerea cu ceartă şi cu ridicarea scaunului, ca să toace în cap pe un fêrtat de al sĕu. Norocul, că ceilalţi au împedecat bătaia, căci altcum — cine ştie! — poate că şi cinstea aceea ni-s'ar fi dat s'o ajungem, că să vedem pe preotul nostru pe la judeţuri pentru bătăi din birturi.

Un poporean!

Sfinţire de biserică.

Zelul unui conducĕtor cu dragoste către chiemarea sa, ce poate sĕvîrşi chiar şi în cea mai neînsemnată comună, dovadă viuă este biserica nou zidită în Milova.

Aceasta comună mică, cu abia 70 numeri de case, aşa numiţi censualişti, cari nu numai că nu au pămênturi pentru semĕnături, dar' şi casele lor le au zidite pe pămêntul erarului, — au avut o bisericuţă de lemn zidită din vremuri de cari nime nu-şi mai aducea aminte. — Aceasta biserică ajunsese a ameninţa cu ruinare chiar, de când preotul de acum George Luputiu, devenise instituit aici. Deşi dotaţiunea miseră îi impusese mai înainte de toate o luptă grea pentru existenţă, el în aceasta luptă nu 'şi-a uitat a desvolta o activitate pentru a procura cu încetul şi treptat mijloacele de lipsă la zidirea unei biserici, a cărei lipsă o prevedea că va urma în scurtă vreme. — Supraveghiat'a înainte de toate, ca modestele venite ale bisericii sĕ fie chivernisite cu toată conştiinţa. Indemnat'a la dăruiri cât de mici, atât pe credincioşii sei, cât şi pe vecinii din Odvoş premergênd cu exemplu însuşi.

Mijlocit'a un modest ajutoriu şi de la superioritatea diecesană. Cam după acestea pregătiri a ajuns de a putut în anul acesta începe şi termina zidirea, ear' în Dumineca trecută la 1/13 Noemvrie a c. biserica nou zidită în Milova s'a predat destinaţiunei sale, sfinţindu-se prin protopopul tractual. V. Beleşiu cu asistenţa preoţilor: L. Popescu din Groşi, A. Văţian din Baia, I. Clombeş din Bêrzova, T. Vaţian din Arad, I. Petrila din Conop, R Văţian din Govoşdia, I. Dreciu din Monoroştia şi G. Luputiu din loc. Serviciul divin prescris a fost sĕvêrşit cu toată solemnitatea, la a cărei înălţare a contribuit şi corul şcolarilor de sub conducerea tinĕrului şi harnicului învĕţător din Odvoş, Traian Givulescu. Cuvêntarea ocasională a rostit'o protopopul V. Beleş, îndemnând poporul la înfrumseţarea internă a bisericei.

După serviciul devin *toţi oaspeţii* au fost întruniţi de prânz la masa ospitală a preotului local, în decursul căreia s'au rostit mai multe toasturi pentru factorii cari au contribuit la bucuria zilei.

Un oaspe.

Din Banat.

(Din Dognecea)

In comuna noastră, partea mare suntem lucrători, sunt şi măestri şi oficianţi Români, dar' durere d-lor nu sprijinesc foile româneşti.

Mai cu seamă la casa noastră comunală vine „Poporul", în trei limbi, în cea maghiară în cea nemţească, şi în cea românească. Şi d-lor se îndeletnicesc mereu a ceti această foaie, zicênd că o capĕtă gratis de la guvern.

Antistia comunală de la noi e compusă mai toată din Români, şi încă ce Români? de acei Români cari jertfesc totul pentru naţiune (însă pentru care naţiune) vorba pentru cea renegată.

E trist, că dlor nu se intereseazâ de foile româneşti poporale, ne vom interesa noi cei mai slabi cum ne numesc ei, căci ei ne numesc slabi de înger, dar mai slabi de înger de cât ei nu-i nimeni.

Exposiţiile economice din Sebeşul-săsesc.

(Dare de seamă pentru „Tr. Pop.")

Sebeşul săsesc, 30 Octom. n. 1898.

La ce poţi ajunge prin unirea forţelor de lucru şi prin frăţiască bună înţelegere, ni-a dovedit-o exposiţia noastră de poame

Arangiamentul intern al exposiţiei, datorit în mare parte conlucrării damelor române din Sebeş, în frunte cu stimabila doamnă Ana Z. *Mureşanu* şi Elisa *Roşu*, n'a lăsat nimic de dorit, (decoraţiile ce constau din diferite ţeseturi, confecţiune proprie — puteau formá ele singure o exposiţie a industriei de casă). Apelurile comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din Sibiiu" şi ale comitetului arangiator local, adresate fruntaşilor din comunele noastre, au avut resultat îmbucurător.

Zilele de Mercuri — Dumineca, exposiţia onorată a fost de mai multe sute visitatori, cari toţi încântaţi au rĕmas, atât în ce priveşte numĕrul exponenţilor, cam 150, cât şi cu privire la mai multele zeci de soiuri de mere, pere, struguri, preparate etc, Ideia emanată de la unii, ca exposiţia deschisă să se ţină încă vr'o 4—5 zile, întrupare trebuia să ia.

Pentru ziua de azi a sosit la noi întrĕ alţii comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu", representat prin presidentul Dem. *Comşa*, vice-pres. Dr. D. P. *Barcianu;* secretarul Vict. *Tordăşianu,* cassarul P. *Ciora*; controlorul Emil *Verzariu* din Sibiiu şi de membrul de comitet dl Ioan *Chirca*, v. not. din Sĕlişte; mai departe prof. I. Ghibu, d-şoarele Eugenia *Iovescu*, Cornelia *Ciceiu*, Maria *Ciobanu* şi Vichi *Joandrea*, profesoare la şcoala de fetiţe; apoi domnii Vasile *Dan* de Apşa, George *Adam*, candidaţi de adv., Petru *Tincu*, amploiat la „Albina"; juristul *P so*; măestrul franzelar Stefan Moga cu soţia, şi econ. Vasile Chirca — toţi din Sibiiu, parochul Augustin *Ungur* din Rea (părţile Haţegului); Nic. *Herlea* şi I. *Mihăilă* învĕţători şi proprietari în Vinerea; *Munteanu*, învĕţ. în Cugir (comit. Hunedoarei); protopresb. Ioan *Droc*, notarul emer. venerabilul Ioan *Măcelariu*, propriet. Spiridon *Flsşeriu* (Mercurea); d-na Maria *Maier*, vĕduva mult regretatului protopresb. Dr. Nic. *Maier* din Sĕlişte; Ioan *Ghişa*, paroch, şi d-na, din Rechita; parochul Simion *Ghibu* cu d-şoarele; propr. Ioan Maxim Vulc din Pianul-sup.; Gerasim *Cărpinişan*, not. cu d-na; parochii Nicolae *Cărpinişan* şi Ioan *Floca* cu d-nele; G. *Goţa,* primar, toţi din Rĕhău; parochul I. Bena din Pianul-inf.; parochul Isidor *Blaga*, cu d-na, şi not. Vasile *Aldea* din Lancrăm; Dem. *Muntiu* not. Reciu; not. Avram *Acilenescu* şi înv. *Rechiţan* din Galeş, etc.

Membrii comitetului central al Reuniunii agricole" în frăţească înţelegere cu membrii comitetelor arangiatoare locale, au hotărît, ca mai întâiu să se întrunească membrii juriului exposiţiei de poame, apoi să se ţină exposiţia de vite, ear' premierile să se facă deodată în oarele de către seară.

Astfel întrunindu-se juriul exposiţiei de poame, hotăreşte: Resignând dl Vic. *Tordăşian* la postul de secretar al juriului, pe acesta îl primeşte dl Ioan *Chirca*, vice-

otar în Sălişte; juriul se întregeşte prin alegerea dlor Dr. D. P. *Barcianu* şi Petru *Ciora*, de suplenţi; premii în bani se acordă şi acelor exponenţi, cari nu sunt membri ai Reuniunii, *car' diplome de recunoştinţă* vor primi toţi exponenţii, şi în fine, la dorinţa generală expoziţia se va închide Joi la 3 Noemvrie a. c.

Aceste hotărîte, juriul a purces la examinarea poamelor expuse, lucrare ce a durat aproape 2 oare, după ceea ce stabilind lista premiaţilor, primul premiu de 12 coroane l'a acordat dlui Ioan *Chirca*, vice-notar în Sălişte, pentru bogata şi variata colecţie de mere şi pere; al 2-lea premiu cu 9 cor. l'a câştigat dl Ioan *Popescu*, proprietar în Sibiiel, pentru mere şi pere; al 3-lea de 6 cor. dl Ioan Maxim Vule din Pianul-infer. In grupa mere şi pere s'a distribuit între 19 exponenţi în total 76 cor. După comune la această grupă au fost premiaţi: 1 expoent din Sălişte, 1 din Sibiiel, 2 din Pianul-de-jos. 1 din Strugari, 2 Sebeşul-săsesc; 1 din Laz, 1 din Tilişca, 3 din Laneram, 3 din Răchita, 1 din Galeş, 2 din Răhău şi 1 din Pianul superior.

(Va urma.)

Despoirea ţeranilor români.

Un notar rău. — Inşelăciuni cu coloniştii.

Românii din Hodiş sunt păgubiţi cu 12.000 fl. v. a. şi espuşi să-şi pearda şi moşiile ce cu cruntă sudoare le-au putut ţinea până acum. De o vreme încoace foile maghiare din Arad îi fac răsvretitori şi turburători, pentru că pe căi legale se apără, ba cutează să ceară de la stăpânire să ice la răspundere şi se pedepsească pre cel ce i-a pungăşit — iată cum. Acum trei ani au cumpărat de la maghiarii colonisaţi aici 272 jughere de pământ cu 27.200 fl. Preţul avea să se plătească din preţul pădurei săteşti vândută cu 16200 fl. v. a., ear' restul din venitul pământului cumpărat, care ca păşune ar aduce anualminte un venit de 1000 fl. v. a. — Toate lucrurile şi scrisorile de vindere a pădurei şi cumpărarea pământului le-a făcut notariul Dénes István. El a primit preţul pădurei de 16200 fl. v. a. fără ca comuna să-l fi îndreptăţit. — Mai târziu aflând comuna că preţul pădurei e la notar, la rugat să nu trimită suma de 16200 fl. la banca „Kisbirtokosok földhitel intézet" (unde pământul era însărcinat) până când banca nu se va pronunţa că primeşte comuna urbarială ca datoare cu restul de 11000 fl. sau ba? Notariul însă n'a ascultat rugarea, mai bine zis porunca poporului, respective a membrilor comunali, ci a trimis 5200 fl. la banca numită din Pesta, ear' cu restul de 11000 fl. plus 1000 fl. v. a. ce a incurs din păşune, nu ştim ce a făcut, de şi trei ani au trecut deja de când cumpărătorii inzadar aşteaptă ca le sosiasca contractul aprobat. Ajungând în anul acesta cu aici de preot, la desele lor plânsori că sunt purtaţi de notar cu vorba, şi dinşii nici banii pentru pădure n'au văzut, nici contract pe pământ nu au, am provocat pe notariu să ni lămurească treaba. El ne-a asigurat cu vorba că toate lucrurile sunt în bună ordine. Banii 16200 fl., zice, i-a plătit, ear' contractul are să sosească de la Pesta cât mai curând. Mai târziu am aflat prin scrisoare de la direcţiunea băncei din Pesta că bani în preţul cumpărărei nu 16200 fl. ci numai 5200 fl. a primit, care sumă o ţin în depozit până când notariul îşi va împlini promisiunea făcută băncei din Pesta. Ce promisiune, dle Dénes István? spune-o şi noauă.— Deoare ce coloniştii maghiari, zice banca în epistola sa, de trei ani n'au solvit ratele de amortisare, va vinde pământurile la licitaţiune. Ca tresnetul a lovit aceasta ştire pe cumpărători şi de nou au luat pe notar la răspundere, ear' el a fost constrîns să recunoască că banii i-a întrebuinţat; dar' promite că în curând îi va face şi trimite la bancă, dar' nici până astăzi n'a trimis. — Eată notarul Dènes nu numai prins cu minciuna, dar' şi cu furtişagul, şi acum văzându-se strîmtorat promite că în scurt va face toţi banii şi-i va trimite la bancă.

Acesta este istoricul scurt al justelor nemulţămiri şi ferberi ce stăpânesc comuna noastră. Imi ţin de datorinţă a'l da publicităţii mai vîrtos căci toate plânsorile noastre asupra nedreptăţilor ce ni fac heghemonii nostri, presa jidovită le mistifică şi pe noi păgubaşii ne presintă de hoţi şi tăciunari. Aşa cere „ideea unităţii de stat, nu se sfiesc a mărturisi înşişi stăpânitorii nostri, cari azi de nimic nu se îngrozesc şi pe întrecute iscodesc fel de fel de mijloace cu cari se încearcă să ne piardă şi stingă, dar nu ne vom stinge, ci mai vîrtos ne oţelim. Unde noi moştenii nu ne puteam estinde pământurile nici cu o palmă, aflatus'au sute de jughere pentru a colonisa între noi „înpintenaţii" de pe puste, cu gândul să ne perdem obiceiurile, să ne deslipim de graiul nostru dulce şi să ne contopim cu dinşii. — Făcut'au coloniştilor toate favorurile, dar' ei n'au putut prinde rădăcini la noi, căci încuibarea lor aici din păcat s'a zămislit. — Trecut'am peste aceasta ispită şi eată că suntem acum jăfuiţi. Suntem prada corupţiei devenită sistem la stăpânitorii nostri cu guvernare şi administraţie. Averile ni-se chivernisesc de slujbaşi impuşi cu forţa în spinarea noastră după „sógorság şi pajtásság", ear' nu după vrednicie, — nu cu durere către noi, ci cu dispreţ şi ură. — Aceşti slujbaşi vameşi cu greu sunt traşi la răspundere pentru fărădelegile lor, căci superiorii lor nu împlinirea datorinţelor o aşteaptă, ci serviţii de corteşie şi impilarea noastră.

Că aşa este, dovadă e furtişagul de faţă. La arătarea făcută de representanţii comunali către protopretore şi către vice comite contra notarului defraudant, nici măcar cercetare nu s'a făcut până acum, — ba protoprotorele n'a voit nici să-i asculte, ci i-a terorisat şi ameninţat pe acusatori cu plăieşul. — Esistenţa a câtorva sute de suflete e în joc şi strigă după dreptate. D-le vice-comite, Dalnoky Nagy Lajos — nu ne lăsa să desnădějduim, fa-ţi datorinţa! — Ear' advocatul nostru dl Dr. Stefan C. Popp, care a dat atâtea dovezi de iubire şi durere către poporul nostru,—concrezut fiind cu apărarea dreptei noastre cause, e rugat, ca cu cunoscuta sa energie să urgeze causa şi să stărue a o limpezi şi finalisa mântuindu-ne şi de pagubă şi de păgubitori.

Hodiş, la 9 Noemvrie 1898.

Cu toată stima

Ioan Popovici
preotul hodiştenilor.

Felurimi.

Un munte care arde mereu. — Una din curiositaţile geografice ale minunatului continent australian este muntele care arde ca o torţă, cu un calorifer uriaş. E un munte înalt ca de 550 de metri şi care conţine de sigur o mină întinsă de cărbuni. Mina a luat foc dintr'o causă necunoscută şi arde într'una. Acest vulcan artificial ard a deja când cei dintâi europeni au sosit în marea insulă australiană.

*

Corsari în marea Caraibică. — Răsboiul spano-american a făcut să înflorească iarăşi plaga piraţilor.

Pe coastile Venezuelei Indienii au atacat o corabie, pe care au jefuit-o silind pe matrozii de pe ea să sară peste bord şi să înoate până la ţărm. Era corabia germană „Hedvig", care fusese mânată de furtună până la coastele de la Goapira, depărtare de 10 miluri de fortul San-Carloo la Maracaibo; „Hedvig" n'avea nici arme de foc, prin urmare n'a putut să se opună piraţilor indiani.

*

Numele persoanelor princiare cari călătoresc incognito. — Se ştie că răposata împărăteasă Elisaveta a Austriei călătorea sub numele de contesa de Hohenembs; împărăteasa-văduvă Frideric, se numeste în călătorie contesa de Linggen; regina Victoria — contesa Balmoral; regina regentă a Spaniei, Maria Cristina — contesa de Toledo; regina Portugaliei — marchiza de Villacoza; regele Leopold al Belgiei — conte Ramenstein; regele Portugaliei — conte de Barcellos; prinţul de Walles — conte de Chester; principele Ferdinand al Bulgariei — conte Murány; prinţul de coroană al Svediei — conte Carlesberg; ex împărăteasa Eugenia — contesa de Pierrefonds, şi pretendentul din familia sa, Victor Napoleon Bonaparte.

Calendare noue.

Am primit la redacţie următoarele calendare de pe anul 1899.

Calendarul poporului. Sibiiu. Anul XIV. Editura şi tiparul „Tipografiei", societate pe acţiuni.

Calendarul, apărut în editura tipografiei diecesei gr. or. române a Aradului. Anul XX. Preţul 30 cr. v a.

Calendarul Românului. Anul al XI-lea Preţul 60 bani (30 cr.) Caransebeş. Editura şi tiparul tipografiei şi librăriei diecesane.

„Amicul Poporului", calendar ilustrat pe anul 1899. Intocmit de I. Popovici. Anul XXXIX. Sibiiu, tiparul şi editura lui W. Krafft.

Calendarul Săteanului Sibiiu. Tiparul şi editura lui W. Krafft.

Calendarul pe anul de obşte 1899. Anul al 107-lea. Sibiiu. Editura, provăzătura şi tiparul Tipografiei lui W. Krafft (E tipărit cu litere cirile).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al IV-lea Quartal resp. al II-lea sem 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI"

Condiţiunile de abonament, însemnate şi în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	„ 5.—
Pe 1/4 an	„ 2.50
Pe o lună	„ 1.—

Pentru România şi străinătate.

Pe un an	franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonaţi deosebit, ca foaie pentru popor, cu **2 fl. pe un an,** *a câ d o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.*

Domnii cari se aboneazā la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Duminica.

Administraţia
„TRIBUNA POPORULUI."

Bibliografie.

Gramatica română *pentru învăţământul secundar de Ioan Petran*, profesor. Partea II. *Sintaxa.* Arad, 1898. Editura autorului. Preţul: 60 cr. v. a. Se poate căpăta şi la administraţia „Tribuna Poporului".

*

— *Calendarul Bisericei de Răsărit* în stil vechiu şi nou, cu noi regule de comput aplicabile şi la calendarul bisericei de apus de *P. Donici*, inginer, fost ministru al lucrărilor publice. Cartea a apărut în Craiova la tipo-litografia naţională Ralian şi Ignat Samitca.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări şi acte. Vol. I. 1866–1880. Volumul I. 1881—1896. Ediţiunea academiei Române. Bucureşti 1897.

*

„Biblioteca Noastră" de sub direcţiunea dlui Enea Hodoş profesor în Caransebeş apare în fiecare lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realităţi şi Visări", novelete. — Nr. 2 Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad", cerc. istorică. — Nr. 3. şi 4. G. Coşbuc, „Versuri şi Proză". — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese". — Nr. 6. N. Macovişteanu, „Dela Sate", piesă teatrală. — Nr. 7. Zotii Hodoş, „Intocmai!" comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Ţiganilor", Nr. 10 E. Hodoş, „Convorbiri pedagogice", Nr. 11—12 E. Hodoş, „Cântece Bănăţene", cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

*

— Tocmai acum a apărut *„Gramatica limbei elene"*, după Curtius - Hartel, de *Paul Budiu*, prof. gimn. Acesta este al doilea op din editura fondului *„Coresi"* din Braşov. Manualul acesta de şcoală este aprobat de ministerul reg. ung. de culte şi instrucţiune publică şi e menit să umplă un gol în literatura noastră didactică. Preţul: 2 fl. 60 cr.

*

„Acte şi documente relativ la **Istoria Renaşterei României,** publicate de *Dimitrie A Sturdza.* Bucureşti. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române şi Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române şi Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia şi Austria. 4) Tractatele dintre Turcia şi România. 5) Tractate şi acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană şi Principatele Române.

Volumul II. Acte şi documente dela 1844 până la încheierea Tractatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broşuri relative la situaţiunea Principatelor Române după tractatul de Paris.

Volumul IV: Acte şi documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte şi documente dela 1 Iulie până la 31 Decemvrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunărei ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septemvrie, până la 21 Decemvrie 1858

Partea II: Procesele verbale ale adunărei ad-hoc a Munteniei dela 10 Septemvrie până a 10 Decemvrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 şi Comisiunea Europeană din 1856–7)

Volumul VII: Acte şi documente din anul 1858 până la înălţarea lui Alexandru Ioan pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

*

Bibliografie. *Gramatica română* pentru şcoalele primare. de profesorul *Ioan Petran* Partea I. Proposiţiunea simplă curată. Cartea a apărut în editura autorului în Arad. Preţul unui exemplar 15 cr. v. a.

*

Bibliografii: a apărut şi se află de vânzare la administraţia „Tribunei Poporului" şi la autor „Vieritul" de Petru Vancu învăţător în Măderat p. u. Pancota, cu preţul 60 cr. O carte foarte instructivă pentru economii ce se ocupă cu vieritul, pe care o rocomandăm cu plăcere.

NOUTAȚI

Arad, 18 Noemvrie n. 1898.

Hoțul de păgubaș. Foaia de seară a lui „*P. Lloyd*“ de la 16 c. are o corespondență din Arad despre resultatul alegerilor comitatense, care începe astfel:

„Apostolii ultra-români au găsit de bine cu prilegiul alegerilor municipale a 'și relua agitațiunea. In ce măsură se face agitația, dovedește în modul cel mai eclatant alegerea de la Boroș-Ineu, unde presidentul alegerii, notarul regesc *Molnár Imre* a fost nevoit a pune de a fi arestat prin geandarmi preotul greco-cat. Vasilie Bălan și de a-l interna, în urma cărui fapt liniștea primejdiută în localul de alegere a fost restabilită...“

Câtă ticăloșie cuprind șirele de mai sus, nu-ce Român va judeca după ce va ceti corespondența ce primim din Boroș-Ineu... Adecă: Românii alungați de la vot și tot ei și invinoviți. Curat povestea hoțului de păgubaș! Așa numai jidovii știu să necinstească adevărul.

*

424 scrisori furate. După multe cercetări a fost prins slujbașul de la posta din Arad, Jidănașul Brunner Rudolf din Grosvardain. Jidănașul, care e numai de 22 de ani, în zilele trecute a furat 424 scrisori cari au fost depuse după oarele 7 seara. Acasă a desfăcut timbrele, pe cari le-a vêndut, car' banii i-a folosit pentru trebuințele sale. Jidănașul, la propunerea judelui cercetător, a fost închis la comitat. Scrisorile s'au aflat la el acasă și au fost trimise adresaților.

*

Jidanii împotriva limbei maghiare Marția trecută s'a deschis la Er-Mihályfalva un sinod la care au luat parte 220 rabini Ovrei din cele patru unghiuri ale țerii. Conducătorul rabinilor e un anumit Chananja Jomtev Lipa Teitelbaum, care în circularul ce l'a trimis rabinelor din țeară îi încurageiază, ca *să pășească pe față împotriva limbei maghiare* și în sinagoage să se folosească jargonul polono-german. Foile ovreo-maghiare, cari urlau împotriva celor ce nu se însuflețesc pentru limba ungurească, acum tac tăcerea peștelui și nici o vorbă de ocară nu au pentru frații lor Ovrei, a căror lucrare în potriva limbei maghiare și noi o laudăm.

*

Noucle bancnote Am pomenit într'un numer precedent, că deputații cehi au experat de la guvernul austriac, că pe lângă cea austriacă a viitoarelor bancnote ce se vor tipări pe temeiul viitorului pact economic, să fie representate toate limbile ce se vorbesc în Cisleithania. Acum ziarul „*Národ. Listy*“ scrie, că bancnotele aceste vor fi de coloare roză deschis; la întocmirea lor vor lucra artiști de frunte. Valoarea bancnotei va fi arătată pe lângă textul de căpetenie nemțesc, încă în urmatoarele opt limbi: întâiu vine cea *cehică*, pe urmă *polonă*, *italiană*, *slovenă*, *croată*, *română*, și la urmă două texte cu litere cirilice („rotovave“): *ruteană* și *sêrbească*. Inscripțiile vor fi încadrate fiecare cu pervaz cuadrilateral, jur împrejurul textului nemțesc.

*

Iarăși o hoție mare. Făgărașul se vede că de aceeași soarte e învrednicit ca și Aradul. D'abia s'au desmetecit cei de la Făgăraș după hoția cea mare sevêrșită de către *Marsovits Fábián*, secretarul de stat trimis ca director al hergheliilor de cai de la Făgăraș, care a furat din banii încredințați lui, cu zecile de mii, acum earăși un altul, cu numele *Grünfeld Ignácz*, a sevêrșit același lucru ca și Marsovits. După cum ni-se scrie de la Făgăraș, cassarul comitatului *și-a luat tălpășița* din Făgăraș. El a fugit *cu toți banii din cassa comitatului* pecum și cu banii *orfanilor*, bani a căror păstrare fișpanul comitatului Făgăraș, vestitul *Bausznern Guido*, i-a încredințat lui Grünfeld. Ca de obiceiu, s'a început goană după hoț, nu e însă nici o nădejde ca să poată pune mâna pe el. Toate socotelile vor fi revisuite, ceea-ce însă nu avea altă parte bună decât că se va ști cam cât aruncă să se pună pe bieții Români din comitatul Făgărașului, cărora li s'a pus în spinare tot felul de Grünfelzi.

*

Un mare înșelător. La poliția din Budapesta se afla arestat un anumit *Korytowszky*, polon, care se dă de grof, și despre isprăvurile de înșelătorie ale lui se vorbește ca despre lucruri ce numai rar se întêmplă chiar și în lumea de acum, când înșelătoriile și tragerile pe sfoară nu sunt tocmai lucruri rari. Dintre multele isprăvuri ale lui amintim aci numai vre-o câteva. In lunile trecute cumpărase în Stanislau (Galiția) o întreagă cireadă de boi, plătind prețul cu cambii, dar' — subscrierile erau toate falsificate. A făcut mari înșelătorii și cu cumpărarea și vinderea de pământuri. Așa între altele în comitatului Zemplén a cumpărat în anul trecut moșia văduvei Ocskay cu 750 000 fl. fără să fi avut bani să plătească prețul; a vêndut'o apoi ca pe a sa grofului prusiac Hencel, câștigând 75.000 fl. Cu geșefturile de acestea a câștigat grozav de mulți bani, dar' toți îi cheltuia cu femei stricate. — Mulți oameni au ajuns la sapă de lemn în urma înșelătoriilor acestui om.

Pentru isprava cu cireada de boi cumpărată în Galiția, ajunsese în închisoarea poliției din Stanislau. De acolo, ca să scape, s'a făcut bolnav. Astfel a ajuns în spital; acolo s'a împrietenit cu fata inspectorului, care i-a ajutat să fugă. A fugit din Stanislau împreună cu fata, luându-și calea spre România. La graniță a lăsat'o și a mers mai departe singur. Din România a venit în zilele trecute la Budapesta unde a căzut în mânile poliției. De la Budapesta va fi escortat la Stanislau, ca să i-se facă judecata.

*

Baron, care nu plătește. Pe la instanțele judecătorești din Boroș-Ineu mai mulți cârciumari își caută banii pentru vinarsul și papricașul ce au dat alegătorilor dietali ai baronului Solymosi. Paskuvits, birtașul din Aldești, are de luat 290 fl; pe cari baronul nu vrea să i recunoască... Am vrea să știm, că cu cât va remânè dator baronul pentru papricașul și vinarsul ce a dat la alegerile de Luni, unde numai cu vinars și geandarmi a putut să se aleagă!

*

Nuntă românească de o rară veselie a fost Luni în casa fruntașului aradan C. Don, care a serbat cununia nepoatei sale, a d-șoarei Aurelia Morar cu dl C. Cucu din Oravița. Cu mirele veniseră din Banat d-na și d-nul Radu, d-șoarele Elisa Scala, d-ra Alexandrina, d-na și dl Jianu, fratele mirelui și alți amici ai săi. Din Arad au participat amicii familiei, ear' din Mândruloc părinții miresei, dl învățător Morariu cu soția. Cununia s'a sevêrșit în catedrala din loc, nașă a fost d-na Rada. Ear' la nuntă s'a petrecut până spre ziuă. Toți mesenii au aplaudat cu entusiasm frumoasele cântece executate de oaspeții bănățeni, a căror cultură musicală și socială înadevăr este de toată lauda. Marți seara nunta s'a urmat în... Oravița, la casa mirelui, unde au fost de față toți fruntașii din oraș. Trimitem noilor căsătoriți felicitări sincere.

*

Petrecere cu joc, se va arangia de „Reuniunea pompierilor voluntari“ din *Săliște* la 8/20 Noemvrie 1898 în „sala școalei“. Venitul curat este destinat pentru fondul reuniunei. Comitetul arangiator. Inceputul la 7½ oare seara. Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică.

*

Prorocire. Cunoscutul proroc al vremei, profesorul *Fulb*, vestește despre iarna ce începe următoarele: Prima jumătate a lunei *Decemvrie* va fi seacă, temperatura mai jos decât de obiceiu; în a doua jumătate temperatura se va urca și va cădea zăpadă peste toate țerile. In *Ianuarie*: Zăpadă cu belșug; temperatura la început destul de jos, mai târziu se va urca. In *Februarie*: Prima jumătate a lunei va fi foarte frigurosă, pe urmă scăderea ei deodată repede; ear' pe la 10 Februarie sunt de așteptat niște aparițiuni pe cer provenite din lumina Nordului. In *Martie*: La început foarte mare frig, către sfârșit cald și zăpadă. Până acum i s'au adeverit prorocirile acestui om de cele mai adeseori. Să vedem cum va fi de astădată.

*

Nenorocire pe calea ferată. In *Canada* (America) s'a întêmplat o mare nenorocire pe calea ferată dintre stațiunile Murrayhilj și Toronto. Un tren de persoane s'a ciocnit cu unul de povară, și anume cu atâta putere, că vagoanele ambelor trenuri sfărmându-se s'au resturnat. *Doisprezece inși au murit* numai-decât, între acestia și o întreagă familie din Germania. *Patrusprezece inși au fost greu răniți*, dintre cari patru sunt răniți de moarte.

*

Unguri prăpădiți, — așa-i numește chiar preotul lor pe Ungurii din *Brăila*. Z. Dienes Adorján, preot catolic trimis în România de episcopul catolic din Timișoara, scrie adecă în „Budapesti Hirlap“ o epistolă plângênd soartea celor 3—4000 Secui (atâta zice că sunt) așezați în Brăila. Spune, că dacă guvernul ungurese nu-i va ajuta, plătindu-le preot și învățător, apoi e gata cu seminția lui Árpád din Brăila. Deja au ajuns să se strice și în seracie. Pentru că mai pre sus de toate sunt ca țiganii: se ceartă ei între ei, sunt sălbatici și fără nici-un D-zeu!

Ei, dacă sunt așa de prăpădiți, atunci la ce să-și mai bata chiar și Bánffy capul cu ei?

*

Preot nevrednic. Ni se scrie din Apateu, că preotul d'acolo Atanasie Popovici nu s'a purtat bine la alegeri, ci și-a lăsat turma pe mânile slujbașilor domniei, zicênd, că el nu vrea să lucreze pentru nația românească, ne vrênd să se strice cu fibirăul. Rușine să-i fie.

*

Razele Röntgen și boala de plumâni Tot pentru mai multe țeluri încep a se folosi rasele lui Röntgen, îndeosebi în doctorie li-se i-au foloasele cele mai mari. Acum mai de curênd într'un spital din Berlin mai mulți doctori învățați au făcut probe, ca să vindece pe cei bolnavi de plumâni cu ajutorul razeler lui Röntgen. Probele făcute cu iepuri cari au fost îmbolnăviți de tuberculosă, au dovedit, ca cu 45 de zile au trăit mai mult decât cei cari nu au fost lecuiți cu ajutorul razelor lui Röntgen. Secționarea iepurilor încă a dovedit, că iepurii aceia, cari n'au fost lecuiți cu razele lui Röntgen, după ce au fost tăiați, în toate părțile trupului s'au aflat baccili, pe când la cei lecuiți cu raze în multe părți nu au putut străbate baccilii.

*

Artistă română în străinătate. La începutul lui Noembre Dna Darclée va cânta la teatrul Constanzi, din Roma, în opera Iris, de Pietro-Mascagni.

*

„Moda ilustrată“, a apărut Nr. 43 din 31 Oct., cu un bogat cuprins. Odată cu acest numer se împarte un supliment gratuit, care represintă un tipar croit de „corsagi pentru toaletă de oraș, ultima modă“, în mărime naturală. Atât în ceea-ce privește partea literară, cât și moda și lucrul de mână, această revistă e foarte interesantă si folositoare pentru orice familie română, o recomandăm deci cu multă căldură gingașelor cetitoare. Se poate abona în București Strada Sărindar Nr. 11. Prețul abonamentului pe un an în țeară Lei 10, în strainătate Lei 16.50. Șase luni în țeară Lei 5, în străinătate Lei 8.50. Trei luni în țeară Lei 3 în străinătate 3 — cererile de abonamente trebuesc însoțite de un mandat postal sau de valoarea abonamentului în mărci postale.

Posta Redacției.

Oravițenilor. Primit. Dragoste și bucurie!

P. Stancu. Informațiuni positive numai un advocat ți-ar putea da, după ce îi vei fi arătat și lui hârtiile cari documentează cele ce ne spui în epistolă. La tot casul poți scoate cu legea ceea ce s'a legat să-ți dea.

I. M. *Dognecea.* Trimite-l, să vedem despre ce scrii.

Piața din Arad.

Vremea e frumoasă. Zilele astea a fost tot cam ceață. Sămănăturile sunt frumoase, drumurile sunt bune.

Prețul bucatelor s'a mai ridicat cu 15—20 cr.; prețurile nutrețurilor a rămas neschimbat.

Grâu, în ziua târgului din săptămâna trecută s'au dat 12—1400 măji metrice cu 9 fl. 30 cr. — 9 fl. 60 cr.

Cucuruz nou, 15—1600 măji m. 3 fl. 30 cr. — 3 fl. 40 cr.

Cucuruz vechiu 150—200 măji m, 5 fl. — 5 fl. 10 cr.

Orz (notare) 7 fl. 60 cr — 7 fl. 80 cr.

Ovăs (not.) 5 fl. 20 cr. — 5 fl. 30 cr.

Secară 5 fl 50 — 5 fl 60 cr.

Spirtuose: *silvoriu* 56 fl., *rachiu* 24 fl.

Rachiu de pere 55 fl. hectolitru.

Piața din Budapesta.

Grâul s'a scumpit cu 30—35 cr. S'a vêndut cu totul vre-o 280.000 măji metrice. *Secara* s'a vêndut cu 8 fl—8.15 cr. *Orzul* s'a dat cu 6 fl. 20 cr—6 fl. 30 cr. *Ovăs* s'a vêndut cu 5 fl. 75 cr.—6 fl 15 cr. *Cucuruzul* cel nou s'a dat cu 3 fl. 95 cr. mai târziu cu 4 fl 02 ½ cr.—4 fl

Făina de grâu s'a scumpit cu 20 cr. în preț. Notările pe tarif au fost următoarele:

0	1	2	3	4	5
17.20	16.60	16.—	15.30	14.70	14.10
6	7	7½	8	F	G târțe
12.80	10.40	8.50	6.10	4.30	4.75

Fasole albă 7.—7.25, oloagă 7.50—7.75 fl. Mazăre 9—11—12 fl. Linte 8.—18 fl. Hemeiu 4.75—5—5.25 fl Macul 30 fl.

Semințe: de trifoiu, roșie, din anul trecut 42—45 fl., din estan 43—52 fl., luțernă 52—68 fl., mohor 6.——6.75.

Porci: 320—380 chlgr. 47½—48. Ouă: 36—37 bucăți 1 fl. Galițe: gâște 50—56 cr. chlgr., gâște îngrășate 2.60—3 fl., pui de fript 1.10—1.40 fl. Viței: de vii vêndați 44—48 cr. chlgr., de prima calitate 50—52 cr. Viței tăiați chlgr.: 54—60 cr. Carnea de vită, partea dinainte 42—44 cr., dinapoi 48—54 cr. chlgr.

ULTIME ȘTIRI

Budapesta 17 Nov.

Aseară sfetnicii capitalei Budapesta au ales pe baronul Bánffy de cetățean de onoare. 22 de deputați mameluci precum și **103 de membri Ovrei** *ai representanței capitalei au fost pentru cetățenia de onoare a lui Bánffy. Oamenilor lui Bánffy li-s'au strigat din partea potrivnicilor că sunt* **„falsificători de acte“ și „sunt vrednici de temniță“**, *fiind că pe propunerea de cetățenie au spus și nume de ale unor representanți cari nici nu au știut nimic de ea. Un alt representant potrivnic lui Bánffy, Hegedüs, a spuș adevărul că* **„aceia care-s d'ai stăpânirii, toți sunt șvindleri, adecă înșelători“.**

Budapesta, 18 Noemvrie.

In cercurile politice d'aici se dă ca sigură știrea că Krieghammer și-a dat demisia.

Paris, 18 Noemvrie.

Se crede că în curênd Dreyfuss va fi readus în patrie.

Reîntoarcerea împăratului german.

Paris, 17 Noemvrie. Admiralul francez *Fournier* a eșit din portul de la *Toulon* afară cu o excadră, pentru a *saluta în marea largă* yachtul „Hohenzollern“, care aduce părechia imperială germană, și a'l conduce până la cea dintâiu insulă spaniolă.

Editor: **Aurel Popovici-Barcianu.**
Redactor responsabil **Ioan Russu Șirianu.**

Prăvălia

Markus Lajos în Arad

Andrássy tér Nr. 17

Imbrăcăminte pentru copii dela	fl.	3.—	în sus
„ „ bărbați dela	fl.	10.—	„
Ghete (păpuci) pentru bărbați dela	fl.	2.80	„
Ghete (păpuci) pentru dame dela	fl.	2.80	„
Pălării pentru copii	fl.	0.80	„
Pălării pentru bărbați dela	fl.	1.—	„
Cămăși pentru bărbați dela	fl.	1.20	„
Cămăși pentru copii dela	fl.	1.—	„
Corturi (umbrele) cu băț de fer dela	fl.	1.20	„

și toate acestea de o calitate excelent de bună se pot căpăta la

Markus Lajos, Arad Andrassy-tér 17.

Tot aici se află în mare deposit paltoane (Cabaturi) și pălării pentru preoți

218 10—10

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 75— **„TRANSILVANIA“**

ÎN SIBIIU.

asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și explosiune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, producte de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în casul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin*

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui advocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Frumseță — Tinerețe

se poate păstra până la cea mai înaintată vêrstă prin folosirea

Cremei-Rosa.

Efectul ei e miraculos; pe lângă că nu e nici decum periculoasă, dă feței teint (coloare) fragedă, încântătoare fire-ar fi fața atacată de ori-ce boală de piele. Prețul unui borcan e **1 coroană.**

Apă de gură și pentru spălatul pĕrului, articli de parfumerie, prav de dinți și afumători de odăi; articli pentru îngrijire de bolnavi și diferite instrumente de apĕrare atât pentru femei cât și pentru bărbați — în asortare extraordinar de bogată se pot căpĕta esclusiv la

Depositul de parfumerii și legături **„Venus“**

242 2—2 în Arad piața libertății Nr. 4.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. **proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume** și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi eftine amortisaționale cu amortisație de 10—15 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vech, de asemenea anticipez de la mine cheltuelile de întabulare.

Provocându-mĕ la faptul, că de mai mulți ani la foarte numĕrosi inși li-am **împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi**, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca **în propriul lor interes** cu deplină încredere să se adresezе mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5%

Institut de imprumut pe imobile și moșii 220 10—56

Szücs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à vis cu moara Széchenyi.

Inființată la 1863. Inființată la 1863.

EREDELE

LUI 240 3—6

IOSIF SOMMER

în Arad, piața Andrássy Nr 13.

Cea mai veche și mai mare prăvălie de marfă exclusiv pentru modă de bărbați.

Mare deposit de cele mai moderne **pălării** pentru bărbați, copii și băieți, cum și de **pălării preoțești** în toate formele și de toate calitățile, **căciuli persiane de postav și stofă pentru iarnă**, de asemenea deposit de albituri de cea mai bună calitate, precum: **cămeși** albe, colorate, cu pept întărit, ori moale, Tricouri pentru iarnă de tot felul **imenei** (ismene) și de lână sub pantaloni, **cravate** de rari specialități, **plastroane** (pepturi de cămașă) moderne **gulere, manșete, bretele,** și **marame**, și mănuși de iarnă în toate calitățile, **umbrele și ploiere. Cîsme** de iarnă pentru vênat și calatorii.

Specialități în chipiuri de sport.

pe seama bicicliștilor veritabile suvetters engleze lucii și în colori moderne, diferite feluri de ciorapi scurți și lungi, de asemenea și camachnii împletiți ori de pele.

A apărut!!

și se află de vênzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian

cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Tipografia „Tribuna Poporului“ Aurel Popovici-Barcianu în Arad